O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин!

ИНСОН ва ҚОНУН

№ 25-26 (533)
2007 йил 26 июнь сешанба

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

MEZON:

Матбуот аҳлининг меҳнатини, уларга худонинг ўзи берган истеъдодни юксак баҳолаб, мен журналистларга тақдир-қисмати доимо халқ билан боғланган, ҳаётнинг энг қайноқ, энг оғир, ҳал қилувчи жабҳаларида бўлиб, эл-юртнинг қувонч ва ташвишлари, умид ва интилишларини чуқур ҳис қиладиган ва ифода этадиган ноёб касб эгалари, фидойи инсонлар сифатида қараш тарафдориман.

Ислом КАРИМОВ

"Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 241¹-моддасига ва Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 44-моддасига ўзгартишлар киритиш ҳақида" *ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни 2006 йил 22 ноябрда Қонунчилик палатаси томонидан қабул қилиниб, 2007 йил 29 мартда Сенат томонидан маъқулланди. 2007 йил 14 апрелда матбуотда эълон қилинган ҳамда шу кундан эътиборан кучга кирди.*

Qonunning mohiyati

Тадбиркор эркинлиги гарови

Мазкур Қонун Президентимизнинг "**Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш ва ҳисобга қўйишнинг хабардор қилиш тартибини жорий этиш тўғрисида**"ги 2006 йил 24 майда қабул қилинган ПҚ-357-сонли қарори асосида ишлаб чиқилган.

Қарорда 2006 йил 1 сентябрдан бошлаб тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олишнинг хабардор қилиш тартиби ўрнатилиши, шунингдек, тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш бир вақтнинг ўзида уларни солиқ ва статистика органларида ҳисобга қўйган ҳолда амалга оширилиши, энг муҳими, тадбиркорлик субъектини давлат рўйхатига олиб, унга давлат рўйхатига олинганлик тўғрисидаги гувоҳномани беришгача бўлган муддат кўпи билан икки иш кунини ташкил этиши қатъий белгиланди. Қарорда белгиланган талабларни бажариш мақсадида Қарорга илова "**Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш ва ҳисобга қўйишнинг хабардор қилиш тартиби тўғрисида**"ги Низом тасдиқланди.

Айнан қарорнинг 8-бандида тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олишнинг хабардор қилиш тартибини бузганлик учун маъмурий жавобгарликни белгилаш назарда тутилган бўлиб, мазкур Қонун ушбу талаб асосида ишлаб чиқилган.

Қонуннинг асосий мақсади — тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олишнинг хабардор қилиш тартиби асосий принципларини қонунчилик даражасида жорий этиш йўли билан тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш учун қўшимча шароитлар яратилишини таъминлашдан иборатдир.

Ўзбекистон Республикасининг амалдаги Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига 2001 йил 7 декабрда киритилган ҳамда 2002 йил 20 январдан кучга кирган "**Қонуний тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш**" учун маъмурий жавобгарликни назарда тутувчи 241¹-моддаси айнан тадбиркорлик фаолиятига асоссиз равишда аралашганлик учун маъмурий жавобгарликни назарда тутади. Мазкур Қонун билан ушбу моддага, яъни 241¹-модданинг биринчи қисми диспозициясига хўжалик юритувчи субъектларнинг молия-хўжалик фаолиятини текшириш ва тафтиш қилишнинг белгиланган тартибини бузиш, тадбиркорлик фаолияти субъектининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини чеклаш учун жавобгарликни назарда тутувчи ўзгартишлар киритилди.

Шунингдек, аввалги таҳрирдан фарқли равишда қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган статистика ҳисоботини ва бошқа ҳужжатларни талаб қилиб олишни ёки назарда тутилган ҳисоботларни тақдим этишнинг белгиланган муддатларига хилоф равишда талаб қилганлик учун жавобгарлик белгиланиши тадбиркорларнинг ўз фаолиятларини амалга оширишларида уларга эркинлик бериш билан бирга улар фаолиятини ривожлантиришни таъминлайди. Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини назорат қилиш ваколатига эга бўлган мансабдор шахслар тадбиркорлик фаолиятига асоссиз равишда аралашишларининг олдини олади, деб ҳисоблаймиз.

Маълумки, ўз мулкида, хўжалик юритишида ёки оператив бошқарувида алоҳида мол-мулкка эга бўлган ҳамда ўз мажбуриятлари юзасидан ушбу мол-мулк билан жавоб берадиган, ўз номидан мулкий ёки шахсий номулкий ҳуқуқларга эга бўла оладиган ва уларни амалга ошира оладиган, мажбуриятларни бажара оладиган, судда даъвогар ва жавобгар бўла оладиган ташкилот юридик шахс ҳисобланади.

Юридик шахс ҳуқуқий субъект сифатида расман фаолият олиб бориш учун у дастлаб қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда рўйхатдан ўтиши лозим бўлади. Юридик шахсларни давлат рўйхатидан ўтказиш тартиби Фуқаролик кодексининг 44-моддасида белгиланган бўлиб, унга мувофиқ, юридик шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилиши лозим. Давлат рўйхатидан ўтказиш ҳақидаги маълумотлар барчанинг танишиб чиқиши учун очиқ бўлган юридик шахсларнинг ягона давлат реестрига киритилади.

Мазкур Қонун билан Фуқаролик кодексининг 44-моддаси иккинчи қисмига "**Давлат рўйхатидан ўтказишнинг хабардор қилиш тартиби белгиланган юридик шахсларни рўйхатдан ўтказишни рад этиш қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади**" жумласи киритилди. Ушбу қоиданинг киритилиши бевосита юридик шахсларни давлат рўйхатидан ўтказишни хабардор қилиш тартиби қонун ҳужжатларида белгиланганлиги билан изоҳланади.

Нодир МУХТОРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти етакчи илмий ходими

27 июнь — Матбуот ва Оммавий ахборот воситалари ходимлари куни

3-бет

Мамлакатимиз мустақиллигининг 16 йиллиги олдидан юртимизда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари ҳақида вилоятлар миқёсида қўшсаҳифа тайёрлашни режалаштирдик. Дастлаб Қорақалпоғистон Республикасидаги иқтисодий юксалиш, ислоҳотлар самараси, халқ турмуш тарзи ва истиқлол берган имкониятлар борасида сўз юритмоқчимиз.

МУСТАҚИЛЛИК 16 ЙИЛ

4-5-бетлар

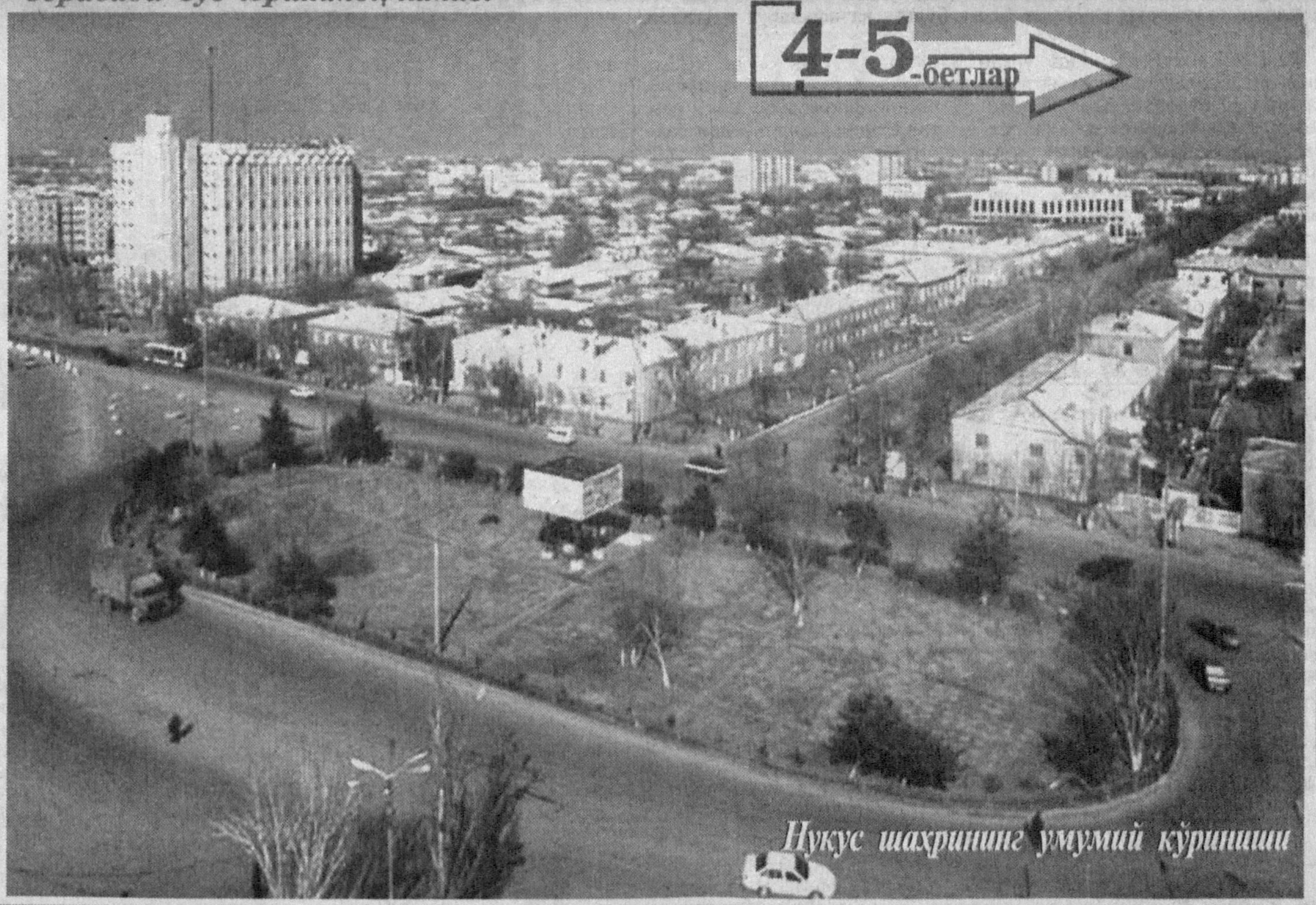

Нукус шаҳрининг умумий кўриниши

Muharrir mavzusi

Бир ярим гектар ер

ёхуд заминга малҳам бўлган ўзбекнинг қарашлари

XXI асрда Ер шарининг ҳориғани ҳақиқат. Таҳликалар, тўс-тўполонлар, терроризм, турли хил хунрезликлар, оммавий қирғин қуроллари атрофидаги жанжаллар, сиёсат майдонидаги номутаносибликлар, юз пардасини шилиб ташлаб довруқ солаётган гегемонизм, геосиёсий мақсадлар йўлидаги фириблар... бари-бари ер шарини чарчатди. Ўз фарзандлари озоридан юрак-бағри хун онаизорга ўхшайди Ер шари. Нима қилсин, ўз фарзандлари — одам болаларига инсоф тилайди, тавфиқ тилайди — бир-бирингни қирма, ўлдирма, уруш оловини ёқма, бағримни жизғанак қилма, менинг кўксимни куйдирма, деб ёлворади Ер шари.

Одам фарзанди эса бугун қуюшқонидан чиқиб кетаяпти. У даҳшат-фалокат қуролларини яратаяпти, бомбалар ихтиро қилаяпти, ўз оёғи, илдизи туташ заминни ҳалокат жари ёқасига олиб бориб қўйяпти.

Ер шарида бугун икки хил тоифадаги одамлар яшаяпти. Бу тоифадаги одамларнинг бирининг қўлида қурол, бирининг қўлида гул, эзгулик уруғи. Шунинг учун Ер шари ҳам иккига бўлиниб кетаяпти. Қўлида гул тутиб, яхшилик уруғини кафтида сиқимлаб турганлар она замин бағрига малҳам қўймоқчи бўладилар, унинг дардига даво бўлмоққа уринадилар, урушлардан, хунрезлик ва разолатдан ҳилвираб, қонталаш бўлиб турган кўксига ҳаёт булоғини, шифо сувини томчилатиб қуядилар, қўлида ханжар-тиғ, қурол тутганлар эса унинг юрак-бағрини ўядилар, қонталаш ярасига туз сепадилар... Бундай сўқир қалблар ҳеч қачон она сайёрамизнинг ингроқли ноласини эшитмайдилар. Бу эса ўз бошига оғир фалокатлар ёғилишига ўзи сабабчи бўлиб турган инсониятнинг энг мудҳиш хатоларидан биридир.

Шу кичкинагина мавзумизда биз Она Замин қалбига ёруғлик олиб кираётган, унинг қаърига осойиш бахш этаётган, қўлида қурол эмас, гул тутиб турган халқ — ўзбекларнинг оддий ва камтарингина бир вакили хусусида сўзламоқчимиз.

Соли ака 60 ёшда. Умри ер ичида — далада ўтди. Қўли гул деҳқон. Оддийгина ўзбек. Йўқ, у киши сиёсатчи эмас, дунё тақдирини қўлимга оламан, деб пинҳоний режалар тузгувчи айрим урушқоқ арбоблар ҳақида ҳам бирор тасаввурга эга эмас. Бироқ Соли аканинг ўзбекларга хос фалсафаси бор: Ерни тепма, ерни тепкилама, тозаликка — сувга туфлама, ернинг қарғиши уради, сувнинг уволи бор.

Ана шу Соли акамиз, бу йил бир ярим гектар ерда ҳаёт ундирди — ерни яшнатди, гуллатди. Ёз оқшоми денг, катта ариқ четидаги улкан тол тагидаги чайлада ўтирибмиз. Борлиқда осойишталик. Осмондаги бодроқ юлдузлар дала сатҳига яқинлашиб келаётгандай. Чайла сукутини, тун оромига эш бўлган катта ариқдаги сувнинг жилдираши, чирилловуқ ва чигирткалар чириллаши, майин ёз шабадаси чайқалтирган даланинг ўзига хос сирли ишвалари бузаётгандай бўлади. Тун қучоғида гуркираган ҳаётнинг ифодаси бўлиб кўкка бўй чўзган яшиллик, зироатзор ҳали ой ёғдусига чўмилмай қорайиб кўринса-да, шу кафтдеккина замин тинчлик, осойишталик, хотиржамликнинг буюк рамзига айлангандай гўё. Чайла ёнидаги ирмоқчада қиқирлаб ўйноқлаган сув, ерлаган эпкин «қитиқлаган» райҳонларнинг бўйи ҳаёт нашидаси бўлиб кайфиятингизга ором беради.

(Давоми иккинчи бетда)

«ИНСОН ва ҚОНУН» га *жавоб берадилар*

Газетада чоп этилган «Тақдири номаълум тақдимномалар» сарлавҳали фельетон юзасидан қуйидагиларни маълум қиламиз.

Шеробод тумани ҳокимининг 2006 йил 7 декабрдаги 1119-сонли қарорига нисбатан вилоят адлия бошқармаси томонидан киритилган тақдимномага асосан Шеробод туман ҳокимининг 2007 йил 2 майдаги 231-сонли қарори билан мазкур қарор бекор қилиниб, 43,7 гектар ер майдони туман ҳокимлиги захирасига қайтарилди. Ушбу қайтарилган ер майдонини фермер хўжаликларига бериш учун танлов ўтказиш бўйича оммавий ахборот воситаларида эълон берилди.

Мазкур лойиҳа бўйича танлов қонуний ўтказилишини таъминлаш бўйича вилоят адлия бошқармаси томонидан назорат ўрнатилди ҳамда танлов натижалари «Фермер хўжаликларига ер участкалари бериш масалаларини кўриб чиқиш бўйича вилоят комиссияси»нинг йиғилишида қонунийлиги кўриб чиқилиб, тегишли қарор қабул қилинади.

Т.МАМАРАИМОВ,
Сурхондарё вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари

Adliya yordam berdi

САНСАЛОРЛИК ВА ТЎРАЧИЛИК

оқибати жавобгарликка олиб келди

Тадбиркорлик қайси шаклда олиб борилишидан қатъи назар, у давлат томонидан қўллаб-қувватланади. Фуқаролар тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун турли идораларга мурожаат этишлари табиий. Ўзбекистон Республикаси "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қонунда мурожаатларни кўриб чиқишнинг қатъий муддатлари белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодексининг 43-моддасида фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқишни ғайриҳуқуқий тарзда рад этганлик, мурожаатларни кўриб чиқиш муддатларини узрли сабабларсиз бузганлик, асоссиз, қонунга зид қарор қабул қилганлик, шунингдек, фуқаронинг бузилган ҳуқуқларини тиклашни, шикоят муносабати билан қабул қилинган қарорни реал бажаришни таъминламаганлик учун жавобгарлик белгиланган.

Шундай бўлса-да, айрим мансабдор шахслар томонидан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи фуқароларимизнинг мурожаатлари қонуний муддатларда кўриб чиқилмасдан, уларнинг ҳуқуқлари бузилишига йўл қўйилмоқда.

Масалан, Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл туман архитектура ва қурилиш бўлимига "Фарҳод" фермер хўжалиги раҳбари М.Собиров 2007 йил 9 январда "Хўжалик ишчиларига овқатланиш ва дам олиш учун 3 хонали иморат ва техникаларни сақлаш, навес қурилиши учун ер майдони ажратиб беришни" сўраб ариза билан мурожаат қилган. Бироқ Тўрткўл туман архитектура ва қурилиш бўлими иш юритувчиси Н.Бектурдиева томонидан ҳеч қандай сабабларсиз ушбу мурожаат кўриб чиқилмаган ва ариза муаллифига қонуний жавоб берилмаган.

Юқоридаги ҳолат юзасидан адлия органлари ходимлари томонидан маъмурий баённома расмийлаштирилиб, жиноят ишлари бўйича Тўрткўл туман судига юборилди. Мазкур суд қарори билан Н.Бектурдиева Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодексининг 43-моддаси билан айбдор деб топилиб, унга энг кам ойлик иш ҳақининг бир баравари миқдорида жарима жазоси тайинланди.

Худди шундай, Қашқадарё вилояти Нишон тумани "Жанубгазтаъминот" унитар корхонаси томонидан фуқаролар С.Паттаев, И.Усмонов, М.Алиёрова ва Х.Сармоновларнинг хусусий новвойхона ва бошқа объектларда табиий газдан фойдаланишга рухсат беришни сўраб ёзган аризалари корхона бош муҳандиси А.Шерғозиев томонидан ҳеч қандай сабабларсиз кўриб чиқилмаган.

Юқоридаги ҳолат юзасидан адлия органлари ходимлари томонидан маъмурий баённома расмийлаштирилиб, жиноят ишлари бўйича Нишон туман судига юборилди ва мазкур суд қарори билан 2007 йил 12 май куни А.Шерғозиев Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодексининг 43-моддаси билан айбдор деб топилиб, унга энг кам ойлик иш ҳақининг бир баравари миқдорида жарима жазоси белгиланди.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, фуқароларнинг тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш жараёнидаги қилган ҳар бир мурожаатида янги тадбирларни амалга ошириш, қўшимча иш ўринларини яратиш, ўз молиявий имкониятларини ошириш каби мақсадлар ётади. Бу эса охир оқибат мамлакат иқтисодиётининг барқарор ва мувозанатлаштирилган ўсишини таъминлаш, энг муҳим тармоқларни янада таркибий жиҳатдан ўзгартириш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш, иш ҳақлари ва аҳоли турмуши сифатини муттасил оширишга йўналтирилган ҳаркатлардир.

Ушбу мақсад ва ҳаракатларнинг амалга оширилишига кўмаклашиш ва таъминлаш ҳар бир давлат идораси ходими фаолиятининг асосий мезони бўлиб ҳисобланмоғи лозим.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, адлия органлари тадбиркорларнинг мурожаатларини белгиланган муддатларда кўриб чиқилиши ва қонуний ҳал этилишини доимий назоратига олган ва бу соҳада аниқланган ҳуқуқбузарликларга нисбатан қатъий қонуний чоралар кўрилишини таъминлаб боради.

Азиз ЭРГАШЕВ,
Адлия вазирлиги ходими

Ezgulik eshigi

Ёшларга яратилган имконият

— Тирикчилик бўйинга осилган тўрва, дея боши қотиб юрган Аваз Юртбошимизнинг ёш оилаларни қўллаб-қувватлашга доир Фармонини эшитди-ю, кўнгли тоғдай кўтарилди.

— Оилада уч фарзандмиз. Ота-онам мени уйлантирди, ҳозир 2 нафар фарзандим бор. Кўп қаватли уйдаги 3 хонали хонадонда катта оила бўлиб яшаймиз, — дейди Юнусобод туман 14-мавзе 10-уй 17-хонадонда истиқомат қилаётган Авазжон Саидов. — Оилавий шароитимиз бироз мураккаб, яъни ота-онам нафақада, укаларим талаба. Очиғи, рўзғорда менинг маошимдан бошқа даромад йўқ. Боз устига соғлиғим ёмонлашиб, III гуруҳ ногирони бўлиб қолдим. Укамни ҳам уйлантириш керак. Менинг ҳам фарзандларим катта бўлишаяпти. Қандай қилиб уй-жой қилсам экан, дея бошим қотарди. Юртбошимизнинг Фармони елкамдаги ана шу юкни енгиллаштирди. Энди уй-жой ҳақидаги орзуларим ушалади.

Маълумки, 2007 йил 18 май куни Президентимизнинг **«Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»**ги Фармони эълон қилинди. «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурида ҳамда ушбу Фармонда ёш оилаларни моддий-маънавий қўллаб-қувватлаш, мустақил ҳаётга кириб келишда уларга зарур ёрдам кўрсатиш, уй-жой, маиший шароитларни яхшилаш каби хайрли ишлар амалга оширилиши кўзда тутилган. Ана шу беминнат кўмак боис юртимиздаги кам таъминланган оила фарзандлари, ёш оилалар давлат томонидан моддий ва маънавий ёрдам олиш имкониятига эга бўлди. Шунингдек, ёшларни иш билан таъминлаш, яъни кичик бизнес, тадбиркорлик, касаначилик фаолиятини ривожлантириш орқали оила таъминотига ўз ҳиссасини қўшишга янада кенг йўл очилди. Бу Фармон ёшлар, барча аҳоли қатламининг турмуш фаровонлигини яхшилаш имконини беради.

Дарвоқе, мамлакатимизда ёшларга давлат ва жамиятнинг пойдевори сифатида катта умид, ишонч кўзи билан қаралади. Уларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш давлат сиёсатининг устувор йўналиши саналади. Ўйлаймизки, мазкур Фармон бу борада ғоятда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Нодир ОРТИҚОВ,
Миробод туман 1-сонли нотариал идораси катта нотариуси

Tizim tadbirlari

МУҚАДДАС РАМЗ

Ўзбекистон ўз мустақиллигини қўлга киритганидан сўнг суверен давлат рамзларини яратди. Хусусан, 1992 йил 2 июль куни "Ўзбекистон Республикаси Давлат герби тўғрисида"ги Қонун қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 19 июнда **"Ўзбекистон Республикасининг Давлат герби – мустақиллик рамзидир"** мавзусида ўтказилган давра суҳбати ана шу Қонун қабул қилинганлигининг 15 йиллигига бағишланди. Унда Давлат гербининг яратилиш тарихи, Президентимизнинг ташаббуслари ва раҳнамоликлари, давлат гербига доир назарий мулоҳазалар хусусидаги маърузалар, шунингдек, герб тасвирига муаллифлик қилган мусаввир А.Мамажоновнинг гербни ясаш технологияси ўзига хос хусусиятлари тўғрисидаги қизиқарли маълумотлари тингланди.

Давлат гербининг моҳияти, ҳуқуқий табиатини инобатга олган ҳолда **"Ўзбекистон Республикаси Давлат герби тўғрисида"**ги Қонуннинг 4-моддасида Давлат гербидан фойдаланиш лозим ва мумкин бўлган жойлар рўйхати кўрсатиб ўтилганлигига ва қонунга хилоф равишда ҳеч бир шахс ёки ташкилот ундан ўзи хоҳлаганидек фойдаланишга ҳақли эмаслигига алоҳида эътибор қаратилди.

Таъкидлаш жоизки, Давлат гербида ифодаланган бахт ва эркесварлик рамзи бўлган Ҳумо қуши, дарёлар, қуёш, буғдой бошоқлари, пахта чаноқлари, "Ўзбекистон" деган ёзув, ярим ой ва юлдуз каби тасвирларга сингдирилган мазмун-моҳиятни англаш орқали биз унинг нечоғли гўзал, пурмаъно ва энг асосийси, муқаддас эканлигини идрок этамиз.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирининг ўринбосари Ҳ-М. Исоқов бошқарган ушбу тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг депутатлари, адлия органларининг ходимлари, олий ўқув юртларининг профессор ўқитувчилари, жамоатчилик ва ОАВ вакиллари қатнашди.

Адлия вазирлиги ахборот хизмати

ИМТИЁЗЛАР БЕРИЛДИ

Тошкент вилоят Адлия бошқармасида 2007 йил 21 июнь куни «Тадбиркорлик субъектларини ихтиёрий тугатиш ва уларнинг фаолиятини тўхтатиш тартиби» мавзусида семинар ўтказилди.

Семинарда Тошкент вилоят Ички ишлар, солиқ, статистика, Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, Марказий банк бошқармалари ва Савдо саноат палатаси вакиллари ҳамда туман-шаҳар ҳокимликлари ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш инспекциялари ходимлари иштирок этдилар.

Анжуманда таъкидландики, Ўзбекистон Республикаси Президентининг **«Тадбиркорлик субъектларини ихтиёрий тугатиш ва уларнинг фаолиятини тўхтатиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»**ги 2007 йил 27 апрелдаги Қарорининг қабул қилиниши тадбиркорлик фаолиятини ихтиёрий тугатишнинг соддалаштирилган, қулай тартибини жорий этилишининг ҳуқуқий асосларини белгилаб берди.

Мазкур Қарорнинг асосий афзалликларидан бири, ихтиёрий тугатиш жараёнларини ўз вақтида амалга ошириш, уларнинг очиқлигини таъминлаш мақсадида ихтиёрий тугатилаётган тадбиркорлик субъекти – юридик шахсларга қатор имтиёзлар берилиши кўзда тутилди. Хусусан, рўйхатдан ўтказган орган тадбиркорлик субъектини – юридик шахсни ихтиёрий тугатиш тўғрисида қабул қилинган қарор ҳақида хабардор қилинган кундан бошлаб ер солиғи, ягона ер солиғи, мулк солиғи, сув ресурсларидан фойдаланганлик солиғи, шунингдек, барча турдаги солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича пеняларни ҳисоблаб ёзиш тўхтатилиши белгиланди. Шунингдек, муассислар (иштирокчилар)нинг ихтиёрий тугатилаётган тадбиркорлик субъекти – юридик шахснинг мажбуриятларини бажаришга йўналтирилаётган маблағлари солиқ солишдан озод қилинди.

Семинар иштирокчилари жорий йилнинг 1 июлидан кучга кирадиган корхоналарни ихтиёрий тугатишнинг соддалаштирилган тартибига ўтишда қарор талабларини ўз вақтида ва тўлиқ таъминлаш бўйича фикр ва мулоҳазалар билдирдилар.

Muharrir mavzusi

Бир ярим гектар ер

ёхуд заминга малҳам бўлган ўзбекнинг қарашлари

(Давоми. Боши биринчи бетда)

Далага термулиб ўйга толасиз. Мана шу сипогина ўзбек шу жойни яшнатди. Бу жойни тирикликка айлантирди, шугина ерда ҳаётнинг мазмун-моҳиятини очиб берди, шу бир парчагина ерда ундирган тириклик нишонлари билан кўҳна заминнинг оғриқларига малҳам босди. Ер ўзбекнинг қўлида ҳузур топди.

Керак бўлса, бутун Ер шарини ўзбеклар ана шундай бўстон-гулистонга, файз-баракага кўмиб ташлайди. Ўзбеклар ўтган, ўзбеклар яшаган тупроқда ана шундай тарзда ҳаёт гуллайди. Тинчлик-хотиржамлик, омон-омонлик бўлади. Ўзбек бу дунёга ерни яшнатаман, деб келган, дунёни нурга, гулга буркайман, деб келган.

Қизиқ, бу дунёга кимлар келиб, кимлар кетмади. Ҳеч ким дунёга устун эмас. Қанчалаб Искандарлар, шоҳлар, соҳиби давлатлар кетди. Бироқ мана шу ирмоқ четида ўсиб турган райҳоннинг ингичка банди ҳаётни тутиб турганини, мана шу қорёғдигул, манави сафсару намозшомгуллар ҳар ёзда қайтиб келишини ҳис қиласиз. Булар абадийдир. Лекин биз-чи? Биз ер шарининг эрка одамлари-чи? Қисқагина умримизда ҳам уруш-тўполонсиз, жанжалсиз яшай олмаймиз.

Йўқса, ер шари қоқ иккига бўлиниб кетармиди? Йўқса, Ер шарининг бир томонида гул, бир томонида қурол униб чиқармиди?

Мана шу — Соли ака яшнатган ерга, бир ярим гектаргина ерга ҳам кимлардир бомба «уруғи»ни сочмоқчи бўладилар. Кимлардир қирғин қуролларини экмоқчи бўладилар, кимлардир, эҳтимол, ҳарбий базаларни жойлаштирмоқчи бўладилар...

Ўзбек эса, ўзбек... минг-миллионлаб Солижон акалар Она ерни ўз кафтига олиб авайлайдилар. Демак, курраи рўйдаги жами тинчликпарвар элу элатлар, ерни гуллатган халқлар қатори ўзбекларнинг ҳам Она замин олдида юзи ёруғдир...

Халқимиз нафақат ерни обод этиш, балки бу кўҳна дунёда улкан ва абадий шаҳарлар барпо этиш билан ҳам ўзгаларга ўрнак бўларли тажрибага эга. Биз бунёдкорлик бобида ҳам ҳеч кимдан қолишмаймиз. Бунга неча-неча асрлардан буён савлат тўкиб турган тарихий шаҳарларимиз гувоҳ. Цивилизация қанчалик чўққига етса-да, барибир биз қурган Бухоро-ю Самарқандлар, Хиваларни дунё қайтадан қуролмайди. Улар Ер шарининг ободлиги намунаси эмасми? Рўйи заминнинг сайқали эмасми?

...Сокин ёз тунида ой ўроғи элга эгилиб кўриниш берган паллада оддий ўзбек чайласида менинг хаёлимдан шундай ўйлар кечди.

Inson va islohot

Бугуни баракали, эртаси файзли...

Хабарингиз бор, Президентимиз жойларда ислоҳотларнинг бориши, амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари, қишлоқ хўжалиги тизимида юз бераётган кенг қамровли ўзгаришлар билан танишиш мақсадида 15 июнь куни Навоий вилоятида бўлди.

Юртбошимизнинг Навоийга сафари реконструкция ва модернизация ишлари амалга оширилаёттан Навоий аэропорти билан танишишдан бошланди. Давлатимиз раҳбари муҳим стратегик объект ҳисобланган ушбу аэропортнинг аҳамияти ҳақида гапирар экан, ўтган бир йил мобайнида бу ерда салмоқли ишлар амалга оширилганлигини таъкидлаб, келгусида эътиборни қаратиш лозим бўлган вазифаларга тўхталди.

Навоий саноат соҳасида улкан салоҳиятга ва катта имкониятларга эга вилоят. Бу ерда фаолият юритаётган йигирмадан зиёд йирик саноат корхонаси томонидан ўтган йили 2 триллион 81 миллиард сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилганлигининг ўзи вилоят салоҳиятидан дарак бериб турибди.

Президентимиз аэропортдан сўнг йўлни тўғри далага, янаям тўғрироғи, янги шароитда меҳнат қилаётган одамлар орасига солди. Қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотлар Навоий вилоятида ҳам ижобий самараларини бермоқда. Бугун вилоятдаги фермер хўжаликларининг пахта тайёрлашдаги улуши 86, ғаллачиликдаги ҳиссаси эса 84 фоизни ташкил этганлиги бу заминда ҳам миришкорлик чакана эмаслигини кўрсатади, албатта.

Юртбошимиз сафар чоғида ана шундай асл деҳқонлар билан учрашдилар. Кармана туманидаги «Парда бобо» фермер хўжалиги раиси Ортиқ Сувонов ана шундай бахт насиб этганлардан бири. У ёш бўлишига қарамасдан, ер билан тиллаша оладиган уста пахтакор ва ғаллачиликда ўзига хос мактаб яратган миришкорлардан асло қолишмайди.

— 40 гектар ерда деҳқончилик қиламан, — дейди Ортиқжон Сувонов, – 34 гектарга ғалла, қолган ерларга пахта экиб, ҳар йили ғалладан 50 центнер, пахтадан эса 45 центнердан ошириб ҳосил олишга эришаяпман. Буларнинг барчаси, аввало ерга эгалик ҳуқуқининг берилиши ва фермер хўжаликлари учун яратилаётган шарт-шароитлар туфайли, деб ўйлайман. Шу кунгача меҳнат қилиб кам бўлганим йўқ. Яқинда Юртбошимизнинг биз каби оддий деҳқонлар билан келиб учрашишлари меҳнатимга катта мукофот бўлди. Ахир эндигина ўттиз ёшдан ошган мендай қишлоқ йигити учун бундан ортиқ бахт борми? Президентимиз билан юзма-юз учрашиш, у кишининг ғамхўрликларини яқиндан ҳис этиш бу бизга тақдирнинг туҳфаси.

Дарҳақиқат, давлатимиз раҳбари билан учрашувларда иштирок этган ҳар бир деҳқону тадбиркорнинг юрагида ғурур, ўз меҳнатидан фахр ва ифтихор жўш ургани шубҳасиз.

— Бу саховатли йигит, маҳаллакўйга мадад бўлишни ҳам инсоний бурчи деб билади, — дейди «Юқори Буғ» маҳалла фуқаролар йиғини котиби Дадахон Саноев. — Яқинда боқувчисини йўқотган қўшниси Моҳтоб Жаҳонованинг хонадонига бир бош сигир ҳадя этгани ҳаммамизни хурсанд қилди. Бундан ташқари, шаҳарлардаги қолишмайдиган маҳалламиз гузарини бунёд этишда ҳам Ортиқжон каби қўли очиқ фермерларнинг муносиб ҳиссаси бор.

Бугун мамлакатимизда тикланиш ва тараққиёт йўлида жуда катта ишлар амалга оширилмоқда. Ватанимизнинг ривожланган давлатлар билан тенг туриб сўзлаша олишида, Ўзбекистон номи олам узра мағрур жаранглашида Ортиқжон каби оддий деҳқон йигитларининг фидокорона меҳнатлари самара бериши шубҳасиз. Президентимизнинг даланинг ўзида улар билан учрашиб, кўнглини олиб, ота сифатида дуога қўл очиб берган оқ фотиҳалари эса улар ишига унум ва барака беради.

Маруса ҲОСИЛОВА,
«Инсон ва қонун» мухбири

«МЕНИНГ БОШҚА ХОТИНИМ ЙЎҚ...»

ёхуд судья Мирвосилованинг хатоси қимматга тушгани хусусида

Фельетон

Ҳаётда ғалати ишлар кўп бўлади. Буларнинг баъзиларини кўриб бир кулгинг келса, бир ҳайратдан ёқа ушлайсан. Эл тилига тушган ёзувчи, ўнлаб детектив қисса ва ҳикоялар муаллифи, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, ички ишлар ходими Муҳаммаджон Соипов ҳаётида ҳам шундай воқеа содир бўлдики, бунақанги ҳангомани эшитса ҳатто шахсан Чехов жаноблари ҳам «э-қойил», деб юборарди.

Чунки, Чеховда ғараздан кўра самимият, ўз ишига масъулиятсизликдан кўра талабчанлик устунроқ бўлган.

Хуллас, турмуш ўртоғи онасиникига кетиб қолмасидан олдин Муҳаммаджон Соипов бунчалик асабий ҳам, аламзада ҳам эмасди. Лекин хотин дегани йигирма, ўттиз йил бирга яшагандан кейин...

Хўш, аслида нима бўлган эди? Қарийб ўттиз йил бир ёстиққа бош қўйган эр-хотиннинг орасига ким совуқчилик солди?

Воқеа аслида бундай бўлганди:

1

Муҳаммаджон Соипов 1978 йилдан буён ички ишлар тизимида ишлаб келади. 2002 йили унга нисбатан Ўз.ЖКнинг 211-м, 1-қисми бўйича жиноий иш очилади ва унга қўйилган айблар ўз исботини топмагач, мазкур иш ЖПКнинг 83-м, 2-қисми билан ҳаракатдан тўхтатилади. Муҳаммаджон Соипов ўзига нисбатан ноқонуний тарзда жиноят иши қўзғаган маъмурий орган ходимларидан кўрилган моддий ва маънавий зарарни ундириб беришни сўраб, фуқаролик ишлари бўйича Ўрта Чирчиқ туманлараро судига ариза берди.

«Аризамни 2007 йилнинг 3 апрел куни Бўка туман судида судья Абдулла Тўйчиев истар-истамас қабул қилди ва унинг менда қоладиган нусхасига «Олдим. 3.04.07 йил» деб имзо чекиб берди», деб ёзади Муҳаммаджон Соипов Ўзбекистон Республикаси Олий судининг Фуқаролик ишлари бўйича судлов Ҳайъатига ёзган очиқ хатида.

2

Лекин Соипов фуқаролик ишлари бўйича Ўртачирчиқ туманлараро судига ариза ташлаганига 50 кун бўлаётган бўлса-да, суд томонидан ҳеч бир жавоб бўлмайди. Ваҳоланки, **«Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»**ги Қонунда фуқаролар аризаларини кўриб чиқиш муддати бир ойдан ошмаслиги белгилаб қўйилган. Соипов оми одам эмас. Ички ишлар ходими, қолаверса, бир неча китоб чиқариб, элга танилган ижодкор. Шунинг учун ҳам у қайта ариза ёзиб, яна ўша суд маҳкамасига мурожаат қилади.

— Ўша куни, — деб ҳикоя қилади Соипов. — Судда бир аризачи аёл ҳам эрталабдан буён судьяни кутиб ўтирган экан. Мен эса судья йўқ бўлгач, аризани сиз олиб қолинг, деб суд котиби Шариф Абдуллаевга мурожаат қилдим. Лекин у «Бизнинг ариза олиб қолишга ҳаққимиз йўқ», деб унамади. Мен эса соат ўн бўлаётганини, банд одам эканлигимни, аслида судья Абдулла Тўйчиев ҳозир иш жойида бўлиши кераклигини тушунтирдим. Шунда ҳам кўнавермагач, устидан вилоят судига арз қилишимни айтдим. Котиб шундагина аризани қабул қилиб олди.

Муҳаммаджон Соипов бу ишлар билан шуғулланиб юрганда, май оёқлаб қолганди. Ўз ҳаққини талаб қилаётган Соиповнинг орзуси ниҳоят ушалади. Яъни, у 2007 йил 6 июнь куни Фуқаролик ишлари бўйича Ўрта Чирчиқ туманлараро суди судьяси Раъно Мирвосилова имзоси билан 1879 рақамли хат олади.

Энг қизиғи, мазкур хатга опа 2007 йил 25 майда Пскент туман суди биносида суд раиси Р.Мирвосилова ва прокурор ёрдамчиси А.Ҳамедовлар иштирокида М.Соипов аризаси устидан ўтказилган очиқ суд ажримини ҳам илова қилади. Ана холос!

3

Ўрток Соипов «Бу ёқда нега аризамга жавоб бермайсизлар», деб тўполон қилиб юрса-ю, суд аризагўйнинг ишини ҳатто унинг ўзи бехабар ҳолда ҳал қилиб юборса. Мана ўша ажрим **«...даъвоси бўйича фуқаролик иши кўриб, қуйидагиларни**

АНИҚЛАДИ

Аризачи Соипов Муҳаммаджон Абдуллаевич аризасида жавобгар Эргашева Садоқат билан 2005 йил 28 октябрь кунида қайд қилинган қонуний никоҳдан ажратишни сўраган...», деб бошланади. Минг афсуски, ушбу антиқа ажримга Муҳаммаджон Соиповнинг рафиқаси ҳам кўз ташлайди. Кейин жанжални кўринг.

— Рафиқамни ишонтира олмадим, — дейди Соипов — Бу англашилмовчилик бўлса керак, менинг сендан бошқа хотиним йўқ. Садоқат Эргашевани ҳатто тушимда ҳам кўрмаганман, десам ҳам ишонмайди. «Қўлимдаги хат расмий хат, суднинг хати-ку, бу ерда ёлғон ёзилмайди», дейди хотиним.

Хуллас, ўша куни уйда тўс-тўполон бўлди. Қўни-қўшни, ёр-биродар дегандек, ҳамма бу машмашани эшитди. Хотин онасиникига кетди. Болалар бўй етиб қолган. Жуда уят бўлди... Менинг эса бир ташвишим минг бўлди. Ўзимдан хафа бўлиб кетдим. Шу аризани ёзмай жимгина юрганимда, бу кўргуликлар бўлмасмиди, деб ўйладим...

4

Ўша ажримнинг яна бир жойида шундай гаплар бор: **«...Бинобарин Суд, Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 149, 150, 154-моддаларига, уй-жой кодексининг 32-моддасига, Ўзбекистон Республикаси Олий Суди Пленумининг 14.09.2001 йилги уй-жой низолари бўйича суд амалиёти ҳақидаги қарорига асосланиб, Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 237-238-моддаларини инобатга олиб, ажрим қилади»**. Ахир менинг ишимга уй-жой Кодексининг нима дахли бор? Наҳотки, одамнинг ҳаётига шунчалар бефарқ қаралса?

Очиғи, Соиповнинг куйинишида жон бор. Ҳақиқат истаб борсангиз, бошингизни силаши керак бўлган қўл бехос бошингизга гурзидай бўлиб тушса, албатта, куйинасиз-да...

Халқимизда «Қозончининг ҳаққи бор, қайдан қулоқ чиқарса», деган гап бор. Лекин судья қозончимидики, одамлар тақдирини ўз-ўзича ҳал қилса? Бунинг устига мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимида кескин ислоҳотлар олиб борилаётган бўлса.

Юқоридаги иш билан танишиб, очиғи, мен ушбу ислоҳотларнинг биз номларини тилга олган судьяларга ҳам дахли бормикин, йўқмикин, деб ўйлаб қолдим.

Ўрол Ғойимов,
«Инсон ва қонун» мухбири

27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни

Журналист ким? Бундай қарасангиз, журналист мақола ёзади, кишиларга ахборот етказади, телекўрсатув тайёрлайди, эфирга эшиттириш узатади. Хуллас, шунчаки оддий касб эгасидай туюлади. Лекин бугунги давр синовлари, замон шиддати, ер шари ҳаётига таалуқли воқеалар силсиласи журналистика соҳаси нечоғли машаққатли эканлигини кўрсатади. Чунки, бугун дунёга ахборот манбаи ҳукмронлик қилишга уринаяпти. Бундай пайтда журналистнинг позицияси муҳим аҳамиятга эга.

Ўз-ўзидан кўринадики, журналист инсонпарварлик ғояларини, умумбашарий эътиқод тушунчасининг тарғиботчиси ҳам бўлиб қолмоқда.

Журналист ким?

Матбуот Ер шари ҳаётига таалуқли, замин осудалигига боғлиқ ёхуд аксинча инсоният ҳаётига таҳлика соладиган ахборотларни тарқата оладиган қурол ҳамдир. Бу ўринда, журналистнинг позицияси муҳим аҳамият касб этади.

Журналист воқелик жарчиси. Ер шарининг бирор-бир нуқтасида содир бўлаётган ҳодиса ўша лаҳзанинг ўзидаёқ бутун дунёга тарқалади. Демак, дунё ахборот тўри ичига тушиб қолмокда. Демак, дунёни ахборот бошқармоқда. Ана шундай пайтда журналистнинг ҳушёрлиги кўп нарсани ҳал қилади.

Журналист ўқдан тез учиши мумкин, журналист воқеалар шиддатидан илгари юриши мумкин, журналист барча соҳаларни имкони даражасида ўрганиши мумкин, лекин ўзга соҳа вакиллари журналистиканинг нозик қирраларини илғай олмасликлари мумкин. Шунинг учун ҳам ҳамма қўлига қалам олавермайди, ҳамма ҳам омма билан юзма-юз бўлиб, ТВ репортаж тайёрлай олмайди.

Журналистика шиддатни, маҳоратни талаб қилади.

Энг муҳими, журналистика журналистик бурчни тақозо этади. Журналистик бурч журналистнинг юзи, қиёфаси, қалби, виждонидир. Мана шу виждон журналистнинг том маънода мавқеини белгилайди. Ўзбек матбуоти ҳам бугун дунё билан бўйлашаяпти. Дунёда бўлаётган воқеа-ҳодисаларга бефарқ эмас. Ҳамкасбларимизнинг жаҳон сиёсати саҳнида ўз ўрни, мавқеи бор. Ўзбек журналистикасининг икки қаноти мавжуд. Бири тезкорлик, хабар, воқеликка муносабат бўлса, иккинчи қаноти эса, маърифат ёғдуси тарқатишдир. Шунинг учун ҳам бизнинг матбуотимизда андиша, иймон, ўзбекларга хос маданият ички бутунлик сезилиб туради. Воқеликка муносабатда биз масаланинг туб моҳиятига етиб хулоса қиламиз.

Эртага, 27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари байрами. Шу муносабат билан биз таҳририятимиз номидан барча ҳамкасбларимизни айём билан қутлаймиз.

Журналист ким деганда, фидойи, давр руҳи билан ҳамнафас, умуминсоний ғоялар билан қалбини нурлантирган ҳамкасбларимизни тушунамиз.

Байрамингиз муборак бўлсин!

КАТТА МИНБАР

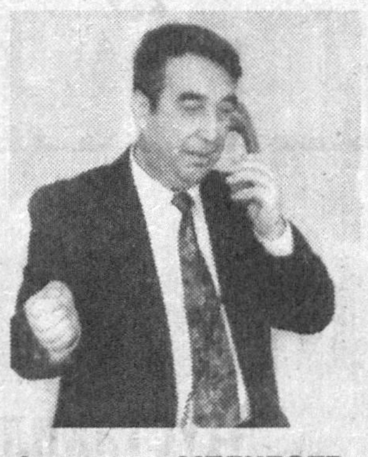

Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси бош муҳаррири

Матбуот ва оммавий ахборот воситалари куни муносабати билан «Инсон ва қонун» газетаси ўқувчилари ва муаллифларини, барча касбдошларимни самимий муборакбод этаман.

Газета журналист учун жуда катта минбар ҳисобланади. Шу минбар имкониятларидан тўла ва унумли фойдаланиш ҳар биримизнинг ижодий маҳоратимиз, сўз масъулиятини ҳис этишимизга боғлиқ. Мамлакатимизда озод ва эркин ҳуқуқий давлат қуриш жараёни бораётган экан, инсон ва қонун муносабатлари, инсон манфаатлари, ҳар биримизнинг ҳуқуқ ва бурчларимизга доир мақолалар, шарҳлар катта аҳамиятга эга. Қонунлари адолатли ва инсонпарвар бўлган юрт, шубҳасиз, тараққиёт сари юз буради. Бу қонунлар одамлар онги ва қалбигача етиб борса, ҳар бир киши қонун олдидаги масъулиятини чуқур ҳис этса, жамият тараққиёти, миллий ўзликни англаш янада тезлашади. Ҳуқуқий саводхонлик даражасини оширмай туриб, бунга эришиш мумкин эмас. Шундай экан, «Инсон ва қонун» газетаси ижодкорларига бу масъулиятли ишда муваффақиятлар тилаб қоламан.

МАШАҚҚАТЛИ КАСБ

Лазиз МАҲМУДОВ, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Матбуот котиби

Бугунги кунда мамлакатимизда оммавий ахборот воситаларига бўлган эътибор янада ортиб бормоқда. Барчамизга маълумки, 1993 йилда ***"Ўзбекистон Республикаси матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунини белгилаш тўғрисида"****ги Қонун қабул қилиниб, унга кўра 27 июнь — Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни этиб белгиланди. Бу эса мамлакатимиз мустақилликка эришган дастлабки кунларданоқ матбуот ва оммавий ахборот воситаларига нисбатан алоҳида эътибор қаратилганлигидан далолатдир.*

Бугунги кунда оммавий ахборот воситалари жамиятимизда том маънодаги тўртинчи ҳокимият сифатида шаклланиб бормоқда. Шу билан бир қаторда аҳолининг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини юксалтиришдаги асосий омиллардан бири ҳам оммавий ахборот воситалари ҳисобланади.

Журналистикада хушхулқлик ва вазминлик, вазиятни холис талқин этиб, хулоса чиқариш каби жиҳатлар муҳим аҳамият касб этади. Бу машаққатли касбда фидойилик қилаётган қалам аҳлига ғайрат-шижоат, куч-қувват тилаймиз.

ЙИЛНОМАДА ЯНА БИР КИТОБ

Кенг дунёда турли байрамлар кўп. Ҳар бирининг ўз тарихи, анъаналари бор. Унинг сабаби ва таомиллари ҳам мўл. Менимча, улар орасида энг қадимийлари касб байрамлари бўлса керак. Ахир, аслида Наврўз ўзига хос баҳор байрамигина бўлиб қолмай, деҳқон ва боғбонларнинг касб байрами ҳам ҳисобланади. Авжи саратоннинг илк кунларида нишонланадиган журналистлар байрами нафақат ҳамкасбларимиз, балки, халқимизнинг ардоқли, қувончли байрамларидан бири. Бугун нафақат байрам, балки қаламкашларнинг йил давомида бажарган ишлари сарҳисоби куни.

Журналистларимиз дунёда тобора ўз ўрнини мустаҳкамлаб бораётган Ўзбекистон йилномасининг яна бир китобини битдилар. Унда истиқлолдан кейинги даврда юртимиз эришган ютуқлар, мўлжалдаги буюк ният-мақсадлар акс этган. Ушбу қутлуғ байрам куни билан барча сафдошларимизни чин юракдан муборакбод этамиз.

Алишер ИБОДИНОВ,
Фарғона вилоят прокуратураси «Адолат йўли» газетаси муҳаррири

Суратда: «Универсиада — 2007» шавқи. Фотомухбирлар — Ҳасан ПАЙДОЕВ, Бурхон РИЗО ва Икром ҲАСАНОВ

ДАРАХТ БИР ЖОЙДА КЎКАРАДИ

Юнус Зиёдов — 1957 йилдан буён «Ўзбекистон овози» газетасида ишлаяпти. Бу йиллар мобайнида унинг кўз ўнгида неча-неча авлод шаклланди, ижодий камолотга эришди.

— Мен дастлаб, «курьер» бўлиб ишга келганимда, Иброҳим Раҳим бош муҳаррир эди, — дейди Юнус ака. — Сўнгра Зиёд Есенбоев. Эҳ-ҳе... Ўшандан бери қанча сувлар оқиб ўтмади, кимлар билан ишламадик. Ўша кезлар газетада — Восиқ Маҳкамов масъул котиб эдилар. Раҳматли устозимнинг маслаҳатлари, йўл-йўриқлари ҳалигача қулоғим остида... У кишининг ёрдамлари билан 1959 йилда «Бир йилда икки ҳосил» номли илк мақолам чоп этилган. Кечагидек эсимда. Ўша йили Ховосга хизмат сафарига борганимда, бугун катта шоира бўлиб етишган Ҳалима Худойбердиева билан учрашгандим. Ўшанда Ҳалимахон ёшгина қизча эди. Менга бир даста шеърларини тутқазиб, пойтахтга олиб кетишимни сўраганди...

Суратда: Юнус ЗИЁДОВ (ўртада) шогирдлари даврасида

Юнус Зиёдов матбуотимизнинг оғир-енгилини, газетачиликнинг пасту баландини ярим асрдан бери кузатиб келаётган, ҳаётини ўзининг севимли касбисиз тасаввур этолмайдиган журналист...

У киши Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор, Мақсуд Шайхзода, Мақсуд Қориевлар мактабини кўрди, улардан ҳаётий сабоқ олди.

Таҳририятда ҳозир ҳам унинг ўз ўрни, айтар сўзи бор. Кекса-ю ёш унга суянади, кимдир ака, кимдир устоз, кимдир отахон, яна кимдир маслаҳатгўй билиб, Юнус аканинг хонасига бош суқишади. Ҳамма билан бирдек самимий суҳбатига қараб, одам ҳам шунчалик бағри кенг бўладими, дея ўйлаб қоласиз.

— Ҳаётимнинг қарийб эллик йили таҳририятда ўтибди. Бу ердаги қайноқ ижодий муҳит, дўстлар меҳри, шогирдлар ҳурмати мени доимо илҳомлантирган. Жонажон жамоамга бормаган куним ниманидир йўқотгандек ҳис қиламан. Шунинг учун кўп жойларга ишга таклиф этишса ҳам бормадим. У ерда ўз ўрнимни топа оламанми, деган ҳадик кўнглимдан кетмади. Ахир, ота-боболаримиз дарахт бир жойда кўкаради, дея бекорга айтишмаган-ку... Муҳими, ишлаш, ёзиш, сенга ишонганлар олдида масъулиятни унутмаслик...

Ҳа, устозларнинг гапларида жон бор. Уларнинг эътиқоди халққа яқин, эл дилида етилган тушунчалардир. Айтиш керакки, катта мактаб кўрганларгина шундай ишлай олади. Фақат улargina обрў-ҳурмат қозониб, ёшларга йўл кўрсата олади.

Юнус Зиёдовнинг меҳнатлари зое кетмади. 2005 йилда давлатимизнинг юксак мукофоти «Шуҳрат» медали билан тақдирлангани ҳам фикримизнинг тасдиғидир.

Байрам баҳонасида камтар, камсуқум Юнус акамизнинг умр йўлига бир қур назар солдик. У киши яна узоқ-узоқ йиллар сафимизни файзга тўлдириб юришини истаймиз.

Алимурод ТОЖИЕВ ,
«Инсон ва қонун» мухбири

Матбуотчиларнинг дўсти

Ҳар бир ижодкор ўз ижодига нисбатан ўзгалар эътиборини энг юксак мукофот деб билади. Чунончи, бу хоҳ икки оғиз илиқ сўз бўлсин, хоҳ оғир ботмайдиган ўринли танқид — самимий бўлса, бас. Ўша ижодкор бундан илҳом олади, ўша тобдаёқ изланишга, нимадир янгилик қилишга киришиб кетади. Шу маънода, Муртазо ака Султоновни ижодкорларнинг чинакам дўсти, десак асло муболаға бўлмас. Зотан, замон билан ҳамиша ҳамнафас Муртазо ака даврий нашрларни мунтазам кузатиб бориши баробарида сара мақолалар муаллифларини қаердан бўлмасин излаб топиб, чин дилдан қутлашни ҳам канда қилмайди.

Муртазо Султоновнинг асли касби қурувчи-муҳандис, у илк меҳнат фаолиятини Хоразм вилоятида бошлаган. Ўз касбининг асл фидойиси бўлган Муртазо ака қурилиш соҳасидаги турли лавозимларда сидқидилдан меҳнат қилди. Бунинг самараси ўлароқ, ҳамкасблари орасида ҳурмат-эътибор қозонди, иқтисод фанлари номзоди бўлди. У ўзининг кўп йиллик меҳнат фаолияти мобайнида мамлакатимиз ижтимоий-маиший ҳаётида муҳим ўрин тутувчи кўплаб иншоотлар, бинолар барпо этилишига муносиб улуш қўшди. Аниқроқ айтганда, Муртазо ака иштирокида барпо этилган муаззам бинолар юртимиз кўркига кўрк бахш этди. Бу самарали меҳнатларининг эътирофи сифатида М.Султонов аввалига Қорақалпоғистонда, кейинчалик «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қурувчи», деган шарафли унвонга лойиқ топилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, М.Султонов мамлакатимизнинг кўплаб нашрларида ўз мақолалари билан мунтазам иштирок этибгина қолмай, юқорида таъкидлаганимиздек, эътиборга молик ҳар бир мақола муаллифига алоҳида миннатдорчилик изҳор қилишни канда қилмайди. У изланувчанлиги, тиниб-тинчимаслиги билан бошқаларга доимо ўрнак бўлиб, меҳнат фаолиятини оддий қурувчиликдан бошлагани ҳолда Халқ таълими вазири ўринбосари лавозимида ҳам фидокорона меҳнат қилди. Бутун умр астойдил меҳнат қилган Муртазо ака яқинда табаррук 70 ёшни қаршилади. Ҳали-ҳамон кексаликка бўйин эгмаган бу меҳнатсевар инсон ҳозирда «Интермобилгаз» Компанияси Директорлар кенгашининг раиси лавозимида меҳнат қилмоқда.

— Фарзандларим «энди кексалик гаштини суринг, ҳеч қаерда ишламасангиз яхши бўларди», деб гоҳо танбеҳ берган бўлишади, — дейди Муртазо ака. — Меҳнат билан ҳаёт яна ҳам гаштли туюлишини уларга уқтиришга ҳаракат қиламан. Шу юрт, шу халқ учун меҳнат қилган кам бўлмайди.

Пиру бадавлат отахон — Муртазо ака Султонов билан суҳбатимиз узоқ давом этди. У кишининг кўплаб фалсафий мушоҳадаларидан баҳраманд бўлиб, хайрлашар чоғимиз қўлимизга дид билан безалган табрикнома тутқазди. Табрикномада барча ҳамкасбларни қутлаб, илиқ сўзлар ёзилганди.

Барча журналистларнинг дўсти, одамохун, кўнгли шижоат билан оқаётган шиддатли дарёларга монанд инсон ҳақида матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари байрами арафасида илиқ сўз айтишни биз ҳам ўринли, деб билдик. Матбуот аҳли билан бўлган дўстлик, Сиз қурган дил кўпригига кўз тегмасин, Муртазо ака!

Дилфуза РАҲИМБЕКОВА,
«Инсон ва қонун» мухбири

ВАЗИФАЛАР КЎЛАМИ КЕНГ

Бозорбой БОБОЖОНОВ, «Муҳофаза» газетаси муҳаррири, Хоразм вилояти

Таҳририят ходимларига ҳар йили матбуот ва оммавий ахборот воситалари куни, яъни, касб байрами арафасида ўз ижодлари ва меҳнатларини таҳлил қилиш ҳамда ўз фаолиятларига танқидий назардан қараб қўйиш анъанага айланган. Бу эса галдаги вазифаларга жиддийроқ ёндашишга туртки бўлади, албатта. Олдда турган ишлар ва вазифалар кўлами ниҳоятда кўп ва серқиррадир. Зотан, Юртбошимиз таъкидлагандаридек, **дунё ахборот оламида глобаллашув жараёнлари кучайиб бораётган ҳозирги шароитда миллий матбуотимиз янада фаол бўлиши, халқимизни турли ғоявий таҳдидлардан, миллий тафаккур тарзимизга ёт ақидалардан ҳимоя қилиши, жамиятимиз миллий истиқлол мафкурасининг шаклланишида алоҳида ўрин тутиши, маънавий ҳаётимизнинг ва муқаддас қадриятларимизнинг мустаҳкам ҳимоячисига айланиши лозим...**

Ушбу хуш айём арафасида жамоамиз номидан барча ҳамкасбларга тилагимиз — ҳаётга теран нигоҳ ташлаш, ҳозиржавоблик, ҳушёрлик, холислик, ҳаққонийлик хислатлари ҳар бир қаламкашнинг ҳамроҳи бўлсин!

Istehzo

Суянч

Шартнома бажарилиши шарт

Андижон вилоят адлия бошқармаси Шартномавий-ҳуқуқий ишларни назорат қилиш бўлими томонидан вилоятда фаолият кўрсатаётган қишлоқ хўжалик махсулотларини етиштирувчи хўжаликлар, хизмат кўрсатувчи ва тайёрлов корхоналари ҳамда бошқа хўжалик юритувчи субъектларда шартномавий-ҳуқуқий муносабатларда қонунийлик таъминланишига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Бўлим ходимлари томонидан вилоятнинг 24 та хўжалик юритувчи субъектларида шартномавий-ҳуқуқий муносабатларнинг қонунийлиги ўрганилиб, ушбу хўжалик юритувчи субъектлар томонидан тузилган 84.687 та 724.510.815.694 сўмлик шартномалар қонунийлиги кўриб чиқилди. Ўрганиш жараёнида хўжалик юритувчи субектлар томонидан тузилган 2.383 та 14.587.161.568 сўмлик шартномалар тузилишида, 512 та 1.052..986.231 сўмлик шартномалар ижро қилинишида қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилганлиги аниқланди. Аниқланган мазкур ҳолатлар юзасидан судларга 512 та 1.052986.231 сўмлик даъво аризалари ва қонунбузилиш ҳолатларини бартараф қилиш юзасидан 35 та тақдимнома киритилди, ушбу тақдимномаларда бевосита фермер хўжаликлари ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг манфаатлари кўзланди. Ўтказилган тадбирлар натижасида масъул мансабдор шахслар шартнома шартлари бажарилишига бевосита айбдор бўлганликлари аниқланиб, ушбу ҳолатлар юзасидан 2 нафар мансабдор шахсни маъмурий жавобгарликка тортиш юзасидан тегишли чоралар белгиланди. Жумладан, 22.02.2007 йил куни тузилган баённомага асосан Марҳамат тумани "Қишлоқхўжаликкимё" бўлими бош ҳисобчиси А.Хасановга нисбатан Маъмурий Жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 175-модда 3-қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарлик содир этганлиги туфайли 124.200 сўм миқдорида маъмурий жарима қўлланилди. Шунингдек, бир нафар шахс жиноий жавобгарликка тортилди. Адлия бошқармаси томонидан ўрганилган хўжалик юритувчи субъектларда шартномаларни тузиш ва шартнома мажбуриятларини бажаришда аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 35 та тақдимномалар киритилиб, 258.000.000 сўм маблағ тадбиркорларга ундириб берилган. Қонунбузилиш ҳолатлари содир этилишига сабабчи бўлган 10 нафар шахсга нисбатан интизомий жазо чоралари қўлланилди. Шундан 1 нафар мансабдор шахс эгаллаб турган вазифасидан озод қилинди. Жумладан, 26.02.2007 йил куни адлия бошқармасининг "Андижонёғмой" ОАЖ га киритилган тақдимномасига асосан Қўрғонтепа тумани 3-сонли шохобча омбор мудири Р.Мўйдинов ўз вазифасига совуққонлик билан қараб, меҳнат ва ижро интизомини қўпол равишда бузганлиги учун иш берувчи ва ходим ўртасида тузилган меҳнат шартномаси бекор қилинган. Худди шунингдек, Шаҳрихон туман "Шаҳрихонсут" акциядорлик жамияти шартнома мажбуриятлари бажарилмаётганлиги юзасидан Избоскан туманидаги "Ўзбекистон" ширкат хўжалиги қайта ташкил этиш комиссияси манфаатини кўзлаб 1.199.610 сўм асосий қарз, 179.941 сўм пеня жами 1.379.551 сўм ундириш тўғрисида вилоят хўжалик судига бошқармамиз томонидан даъво аризаси киритилди.

Шухрат МУСАЕВ, "Инсон ва қонун" мухбири

Адлия бошқармасининг аралашуви билан ширкат хўжалиги қайта ташкил этиш комиссиясининг ҳуқуқий манфаати тикланиб, жавобгардан хўжалик фойдасига 1.199.610 сўм асосий қарз ва 23.992 сўм пеня, жами 1.223.602 сўм ундириб берилди. "Ўзагромашсервис" акциядорлик уюшмаси тизимидаги Андижон вилоят Машина трактор парклари акциядорлик бирлашмаси таркибидаги 3 та Машина трактор парки акциядорлик жамиятининг фаолияти ҳар томонлама ўрганиб чиқилди. Жамият томонидан тузилган жаъми 6.284 та шартномаларнинг қонунга мувофиқлиги текширилди ва 306 та шартнома амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқлаштирилди. Жумладан, Шаҳрихон тумани "МТП" ДАЖда шартнома мажбуриятлари бажарилмаётганлиги юзасидан Шаҳрихон туманидаги "А.Саримсоқов" ширкат хўжалиги қайта ташкил этиш комиссияси манфаатини кўзлаб 13.326.000 сўм асосий қарз, 1.465.860 сўм пеня, жами 14.791.860 сўм ундириш тўғрисида вилоят Хўжалик судига даъво ариза киритилди.

Адлия бошқармасининг аралашуви билан комиссиянинг ҳуқуқий манфаати тикланиб, жавобгардан фермер хўжалиги фойдасига 13.326.000 сўм асосий қарз ва 366.465 сўм пеня ундириб берилди. "Қишлоқхўжаликкимё" Акциядорлик Компаниясининг Андижон вилоят Акциядорлик бирлашмаси таркибига кирувчи 3 та "Қишлоқхўжаликкимё" туман бўлимларида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчи хўжаликлар билан "минерал ўғитлар етказиб бериш тўғрисида"ги шартномаларнинг қонунийлиги ўрганиб борилмоқда. "Қишлоқхўжаликкимё" Акциядорлик бирлашмасининг туман бўлимлари томонидан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи хўжаликлар билан тузилган 19.996 та 47.,780.000.000 сўмлик шартномалар ўрганиб чиқилди. Шартнома мажбуриятлари бажарилмаслиги юзасидан 11 та 14.717.986 сўмлик даъво аризалари киритилди. Ушбу даъво аризаларида ширкат хўжалиги қайта ташкил этиш комиссиялари ва фермер хўжаликларининг ҳуқуқий манфаатлари кўзланди.

Бу ҳаётий мисоллар шундан далолат берадики, амалдаги қонунлар ва шартнома мажбуриятларига доимо амал қилингандагина ишда самара бўлади, вақт бекорга кетмайди, маблағ тежалиб, бундан жамият фойда кўради.

P.S. **Андижон вилояти Адлия бошқармаси ходими, Қудратбек АБДУРАҲМОНОВ билан ҳамкорликда тайёрланди.**

ЭЪЛОН!

1. Тошкент шаҳар адлия бошқармаси хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариуслик лавозимига;

2. Бухоро вилоят адлия бошқармаси Олот туман давлат нотариал идораси нотариуси лавозимига

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ!

Танловда нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияга эга бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари иштирок этишлари мумкин.

Танловда иштирок этиш учун қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилиши лозим:

1. Комиссия номига ариза;
2. Паспорт нусхаси;
3. Белгиланган шаклда тўлдирилган шахсий варақа;
4. Меҳнат дафтарчасининг нотариал тасдиқланган нусхаси;
5. Нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензиянинг нотариал тасдиқланган нусхаси;
6. Охирги иш жойидан берилган меҳнат фаолияти тўғрисидаги тавсифнома.

Талабгор ўзининг касбий тайёргарлигини таърифловчи бошқа ҳужжатларни ёхуд уларнинг нотариал тасдиқланган нусхасини тақдим этиши мумкин.

Танловда иштирок этишни хоҳловчи фуқаролар эълон чиққан кундан бошлаб, бир ой давомида тегишли вилоят адлия бошқармасига мурожаат этишлари лозим.

Тошкент шаҳар адлия бошқармаси телефонлари: (8-371) 169-14-45, 162-70-41.
Бухоро вилоят адлия бошқармаси телефонлари: 8(365)223-21-20, 223-53-65.

ЭЪЛОН!

Тошкент шаҳар адлия бошқармаси Мўминова Шоҳида Ҳамитовнага 1997 йил 2 октябрда берилган TS 000056 серияли нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензиянинг амал қилиш муддати тўхтатилганлигини **МАЪЛУМ ҚИЛАДИ.**

Қорақалпоғистон Республикаси 1925 йил 16 февралда мухтор вилоят сифатида ташкил топиб, 1932 йил 20 мартда Қорақалпоғистон АССР сифатида қайта ташкил этилган. 1936 йил 5 декабрдан Ўзбекистон Республикаси таркибида. 1993 йил 9 апрелда Қорақалпоғистон Республикаси мақомини олган. Қорақалпоғистон Республикаси ўзининг Конституцияси (Асосий қонун), герби, байроғи ва мадҳиясига эга. Республиканинг умумий ҳудуди 166,6 минг квадрат километр, унда 1582,7 минг киши яшайди. Қорақалпоғистон Республикаси Ўзбекистоннинг шимолий-ғарбий қисмида, Амударёнинг қуйи оқимида жойлашган бўлиб, Туркманистон ва Қозоғистон республикалари билан чегарадош. Қозоғистон ва Россияга чиқиладиган темирйўл ва автомобиль алоқа йўлларига эга.

Республиканинг пойтахти — Нукус шаҳри, республика таркибида республикага бўйсунадиган 2 та шаҳар, туманларга бўйсунадиган 10 та шаҳар, 15 та шаҳарча, 134 та қишлоқ ва 1183 та аҳоли яшаш масканлари мавжуд.

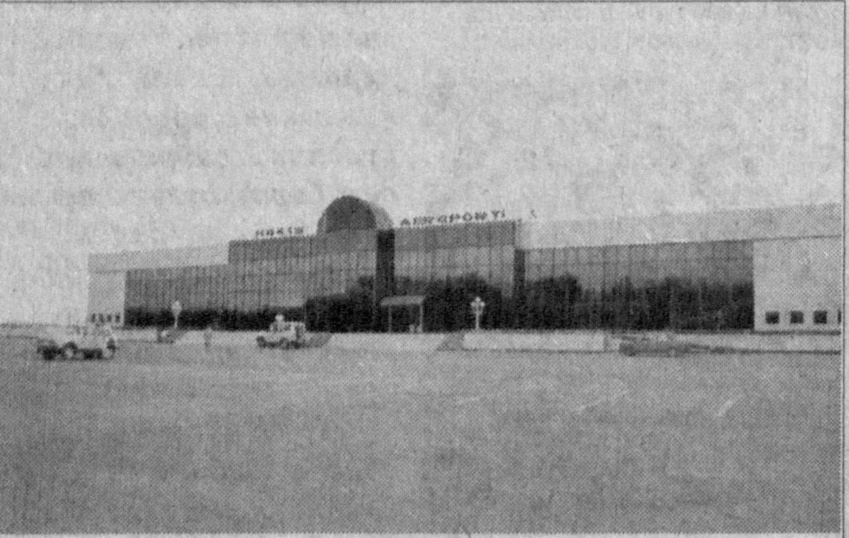

Қорақалпоғистон Республикаси остонаси — Нукус аэропорти

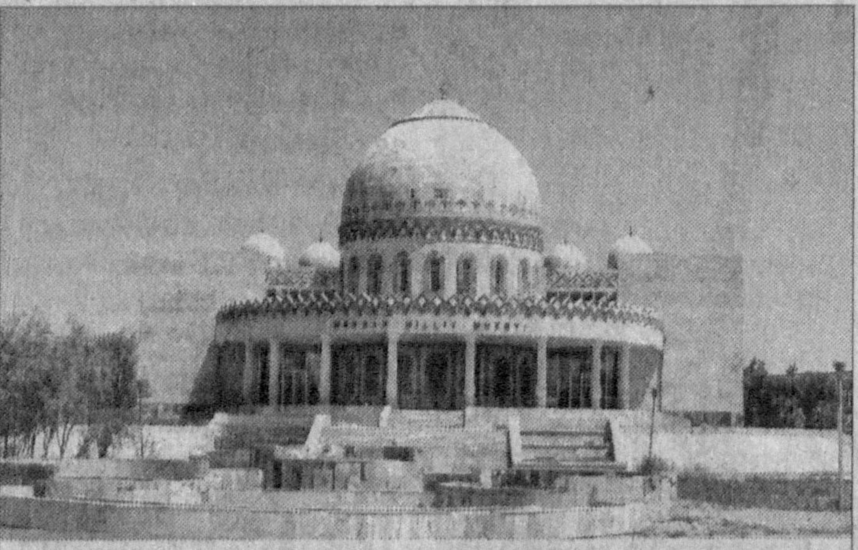

Бердақ миллий музейи

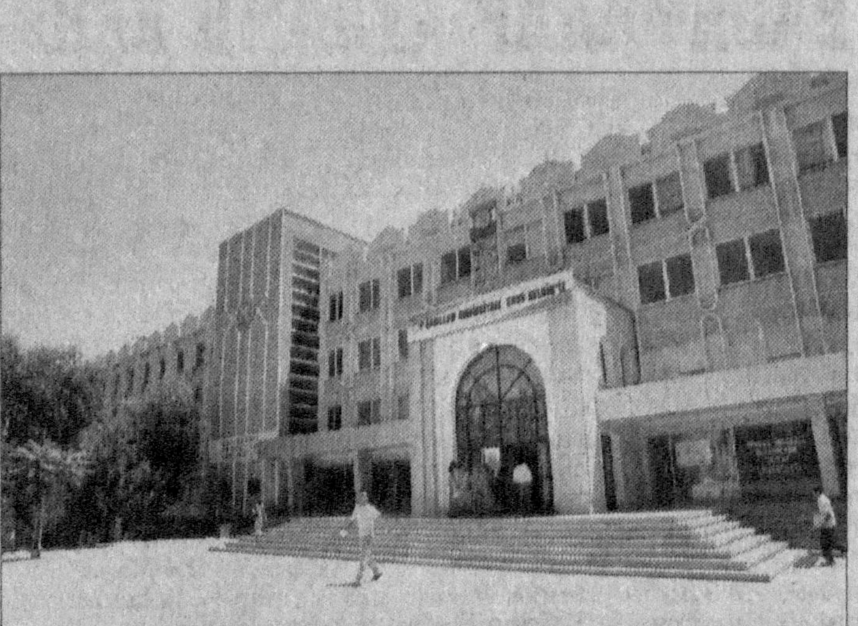

Қорақалпоғистон Давлат университети

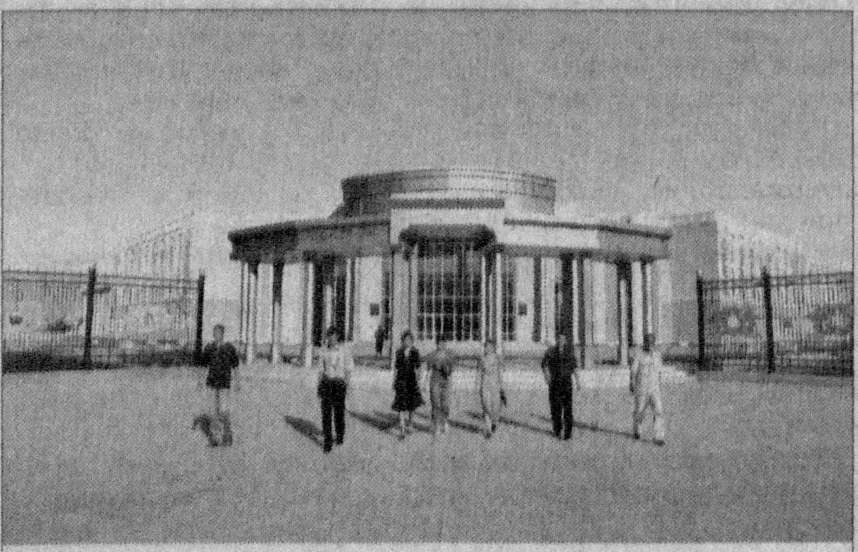

Бунда ёшлар топади камол

Қорақалпоқ диёрининг келажаги, албатта, қатори ўз олдига қўйган буюк мақсадларга,

Қорақалпоғистонда халқ хўжалигининг барча соҳаларини жадал ривожлантириш учун зарур минерал хомашё ва меҳнат заҳиралари мавжуд. Республика ҳудудида газ ва газ конденсатларининг ва бошқа табиий бойликларнинг улкан заҳиралари борлиги аниқланган. Республика қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши учун етарлича ярoқли ер ресурсларига эга.

ОЙДИН ЙЎЛ

Мустақиллик йилларида Қорақалпоғистон Республикаси иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда эришган ютуқлар хусусида

Қорақалпоғистон ҳудуди қадимий архитектура ва археологик ёдгорликларга бой. Улар орасида Миззакхон қадамжоси алоҳида ўрин тутади. Бу қадамжо Нозлимхон сулув, халифа Эрражон, Шамун каби мақбараларни ва Жўмарт қассоб тепалигини ўз ичига олади. Республиканинг жанубидаги Тўрткўл, Элликқалъа ва Беруний туманлари қадим тамаддуннинг ғаройиб ёдгорликларига бой. Булар эрамиздан аввалги II-IV асрларга тааллуқли Тупроқ қалъа, Аёз қалъа, Жампиқ қалъа, Гулдурсун қалъа сингари жойлардир.

Мустақиллик йилларида Қорақалпоғистон Республикаси иқтисодида ва ижтимоий ҳаётида туб ўзгаришлар юз кўрсатди: шаҳарлар ва овуллар қиёфаси таниб бўлмас даражада чирой очди. Йирик ишлаб чиқариш ва ижтимоий объектлар қурилиб, фойдаланишга топширилди, паст рентабелли ва зарар келтирувчи қишлоқ хўжалик корхоналари қайта ташкил этилиб, фермер хўжаликларига айлантирилди. Фан, техника, халқ таълими, соғлиқни сақлаш, адабиёт, санъат ва маданият соҳаларида улкан ютуқларга эришилди.

Ўтган ўн олти йилда Қорақалпоғистонда иқтисодиётни ислоҳ этиш бўйича улкан ишлар амалга оширилди. Жумладан, иқтисодий ва молиявий барқарорлик учун шарт-шароитлар яратилди, фаол ижтимоий сиёсат юритилиб, жамиятда тинчлик ва ҳамжиҳатлик қарор топди, иқтисодни эркинлаштириш, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш ҳамда ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш йўлида дадил қадамлар қўйилди. Жумладан, 1994 йилдан 2006 йилгача бўлган даврда 1464 та объект хусусийлаштирилди.

Қорақалпоғистон Республикасида мулкдорлар синфини шакллантириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш бўйича қилинган ишлар ҳам анчагина салмоқли. Агар истиқлолнинг илк йилларида республикада атиги 226 та кичик ва хусусий тадбиркорлик объектлари рўйхатга олинган бўлса, 2006 йил охирига келиб кичик бизнес субъектлари сони 16412 тага етди. Кичик бизнес корхоналарида иш билан банд бўлганлар сони эса 1993 йилдан 2006 йилгача 6,7 бараварга ортиб, 95,8 минг кишини ташкил этди.

Республиканинг ташқи савдо айланмаси 2006 йили 85636,8 минг АҚШ долларини ташкил этди. Бу 1994 йилдагига қараганда 17,7 фоиз ортиқ. Ташқи савдода Қорақалпоғистоннинг асосий ҳамкорлари МДҲ мамлакатлари: Россия, Қозоғистон, Украина. Шунингдек, Буюк Британия, Италия, Швейцария, Хитой, Германия ва Эрон билан ҳам ташқи савдо алоқалари яхши йўлга қўйилган.

Қўшма корхоналар барпо этишга доир кўрсаткичлар ҳам бу соҳадаги ютуқлардан далолат бериб турибди: агар 1995 йили республикада 14 та қўшма корхона рўйхатга олинган бўлса, 2007 йилнинг 1 январига келиб эса, бундай корхоналар сони 47 тага етди, яъни шу давр мобайнида бу кўрсаткич 3,4 бараварга ортди. Қўшма корхоналарда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) ҳажми 2006 йилда 13,6 миллиард сўмни ташкил этди. Бу эса, 1995 йилдагидан 2,8 минг баравар кўпдир. Хорижий инвестиция ҳисобига фаолият юритаётган корхоналарда иш билан банд аҳоли сони 1995 йилдан 2006 йилгача 23,8 бараварга, яъни 99 нафардан 2360 нафар кўпайди.

Хорижий инвестиция жалб этишни янада кучайтириш мақсадида 2006 йили Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан **«Қорақалпоғистон Республикасида 2007-2008 йилларда инвестицияни жалб этиш орқали ишлаб чиқаришни ривожлантириш, экспорт имкониятларини ошириш ва қўшимча иш жойларини яратиш дастури»** ишлаб чиқилиб, тасдиқланди. Мана шу йилларда Қорақалпоғистон Республикасида умумий 40,3 миллион АҚШ доллари миқдоридаги 39 та лойиҳа амалга оширилади, 2603 та янги иш ўринлари ташкил қилинади.

Мустақиллик йилларида Қорақалпоғистонда бир қатор ишлаб чиқариш қувватлари ва объектлар ишга туширилди. Жумладан, Манғит шаҳрида ғишт заводи (1991), Нукус шаҳрида ун заводи (1992), «Катекс» ип йигирув тўқимачилик корхонаси (1993), «Элтекс» тўқимачилик фабрикаси, Тўрткўлда мева-сабзавот консерва заводи (1994) ва бошқалар. 2000 йили Амударё узра улкан кўприк қурилиб, фойдаланишга топширилди. Кейинги йилларда бундай бунёдкорлик иншоотлари сирасидан 341,6 километрли (Учқудуқ-Мискин-Султон-Увайситоғ-Нукус) темир йўлини ва бир қатор туманларда ишга туширилган ишлаб чиқариш корхоналарини, коллекторлар, электр узатиш линияларини, ўн минглаб гектар янги суғориладиган ерларнинг фойдаланишга топширилганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Ижтимоий соҳада амалга оширилган ишлар ҳам эътиборга молик. Хусусан, истиқлол йилларида 5699,8 минг квадрат метр уй-жой қурилиб, ишга туширилди. 4098,3 километр сув қувурлари тармоғи аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаётир. Биргина Нукус шаҳрида амфитеатр, Бердақ номидаги музей, теннис корти, Савицкий музейининг янги биноси қурилиб, ишга туширилди. Барча туманлар ва овулларда ҳам спорт-соғломлаштириш мажмуалари, оромгоҳлар, маиший хизмат ўчоқлари барпо этилди. Бешта академик лицей (3725 ўқувчига мўлжалланган), йигирма битта касб-ҳунар коллежи (12245 талабага мўлжалланган) қурилди, иккита академик лицей ва қирқ еттита касб-ҳунар коллежи бинолари капитал таъмирдан чиқарилди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга оширилган туб ислоҳотлар ҳам ўзининг самараларини кўрсатаётир. 2007 йил 1 январига келиб, республикадаги фермер хўжаликлари сони 9066 тага етди. 2006 йилда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулоти ҳажми 246,3 миллиард сўмни ёки 2005 йилга қараганда 108,4 фоизни ташкил этди.

Хуллас, Қорақалпоғистон Республикаси мустақиллик йилларида иқтисодда ва ижтимоий соҳаларда жуда катта ютуқларни қўлга киритиб, тараққиёт ва фаровонликнинг ойдин йўлидан дадил бораётир.

Хайтмурат АБДУРАХМОНОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси ўринбосари

Доимий назоратда

Транспорт юрт равнақини таъминлайдиган асосий омиллардан бири. Кейинги йилларда мамлакатимизда темир йўл транспорти ҳам тобора тараққий этиб бормоқда. Тизимда кенг ислоҳотлар жорий қилиниб, соҳани такомиллаштириш, хизмат кўрсатишни яхшилаш борасида қатор чора-тадбирлар амалга оширилди. Айниқса, янги темир йўлларнинг бунёд этилиши имкониятлар эшигини очмоқда. Истиқлол шарофати билан Оролбўйи аҳолиси янги бунё этилган йўллардан фойдаланиш имкониятига эга бўлди.

«Учқудуқ-Мискин-Султон-Увайстоғ-Нукус» темир йўли қурилиши истиқлолнинг ўн йиллигига муносиб совға бўлган эди. 2002 йили «Тошкент-Нукус» йўналишидаги илк поезд ўз йўлимиз орқали Қорақалпоғистонга кириб келди. Шу билан бошқа давлатларга темир йўлдан фойдаланганлик учун тўланиб келинган катта миқдордаги валюта маблағлари тежаладиган бўлди.

Амударё узра бунёд этилган темир йўл ва автомобиль кўприги хоразмликларга ҳам ўз темир йўлларимиздан фойдаланиш имконини берди. Эндиликда бу темир йўллар, транспорт тизими ходимлари ўз фаолиятлари билан йўловчи ташиш, юкларни ўз манзилларига вақтида ва бешикаст етказиш борасида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Транспорт тизимида эришилаётган муваффақиятларда, шубҳасиз, транспорт прокуратурасининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Чунки қонунларнинг аниқ ижро этилиши устидан доимий прокурорлик назорати йўлга қўйилгани соҳада ислоҳотлар самарадорлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Оролбўйи транспорт прокуратураси назорат ҳудудида Қўнғирот темир йўл узели билан туташган узунлиги 187 километр 300 метр бўлган 130 та шохобча темир йўллари мавжуд. 118 та шохобча темир йўллари ҳудудий корхоналарга, 12 таси эса «Ўзбекистон темир йўллари» ДАТКга қарашли.

Прокуратура томонидан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа идоралар билан ҳамкорликда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш, хусусан, транспорт тизимига доир қонунлар ижросини назорат қилиш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Шу йилнинг ўтган беш ойи давомида қонунчилик ижроси юзасидан 20 та текшириш ўтказилди.

Текшириш натижаларига кўра, қонунга зид равишда қабул қилинган қарорларга нисбатан 50 та протест, қонунбузилишларни бартараф қилиш юзасидан 112 та тақдимнома, 427 нафар шахсга нисбатан маъмурий, интизомий, моддий жавобгарликка тортиш тўғрисида қарорлар қабул қилинди. 48 шахс огоҳлантирилди ҳамда қўпол қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 23 та жиноят иши қўзғатилди.

Ҳозирда ўзаро тўлов интизомини мустаҳкамлашга қаратилган қонунлар ижроси юзасидан назорат кучайтирилиб, асосий эътибор корхона ва ташкилотларнинг муддати ўтган дебитор қарзларини ихтиёрий ундиришга қаратилмоқда.

Текширишларда Қўнғирот минтақавий темир йўл узели томонидан юк ташиш жараёнида вужудга келган дебитор қарзларнинг миқдори 1 миллиард 578 минг сўмни, шундан муддати ўтгани 574 миллион 211 минг сўмни ташкил қилиши аниқланди. Бу борада хўжалик судларига 133 миллион 490 минг сўм миқдорида 8 та даъво аризаси киритилди.

Бундай қонунбузарликларнинг олдини олиш мақсадида тадбиркорлар билан учрашувлар ташкил қилинмоқда. Тадбиркорлар темир йўл бекатлари томонидан яратиб берилаётган шарт-шароитлардан мамнунлиги, вагонлар олиш учун қилган мурожаатлари ўз вақтида ижро этилаётгани, юклар темир йўл вагонларида техник ва тижорий соз ҳолатда етказиб берилаётганидан мамнун эканликларини билдиришди. Уларга вагондан фойдаланишда ҳужжатлаштириш тартиби, кўрсатилган хизматлар учун тўловларни ўз вақтида амалга ошириш қоидалари тушунтирилди.

Бундан ташқари, прокуратура томонидан темир йўл вагонларидан унумли фойдаланишга қаратилган қонунлар ижросини таъминлаш борасида ҳам муайян ишлар амалга оширилмоқда. Ўтган йили вагонларнинг меъёридан ортиқ туриб қолишига сабабчи бўлган мижозларга 32 миллион 349 минг сўм миқдорида жарима солиниб, «Ўзбекистон темир йўллари» ДАТК фойдасига ундирилган эди.

Олиб борилган тарғибот-ташвиқот ишлари ва қатъий назорат туфайли мазкур йилда бундай салбий ҳолатлар кескин камайишига эришилди. Темир йўл, сув ва ҳаво йўли транспортида қонунларнинг аниқ ижро этилиши халқимиз манфаатига хизмат қилар экан, қонунлар ижроси доимий назоратимизда бўлади.

Абдумажид МАГАМЕДОВ,
Оролбўйи транспорт прокурори

Ижтимоий ҳимоя йили муносабати билан режаларимиз таркибига қатор янги йўналишлар киритдик. Хусусан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни, сервис соҳасини қўллаб-қувватлаш, касаначилик, ҳунармандчиликни ривожлантиришга қўшаётган улушимизни кўпайтирдик. Бу орқали бандлик дастури ижросини таъминлашга ҳаракат қилаяпмиз. Хусусан, бу йил банк муассасалари томонидан 22 та кичик бизнес ва тадбиркорлик субъектларига 213600 минг сўм кредит ажратилди.

Хизматингизга мунтазирмиз

Шунингдек, мамлакатимиз раҳбарининг **«Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида чорва-молларини ривожлантиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»**ги қарори талабларини бажариш мақсадида банк ўз маблағлари ҳисобидан 12 та кам таъминланган ва ишсиз оилаларга 16,4 миллион сўмлик имтиёзли кредитлар ажратди. Иш билан таъминлашга кўмаклашиш махсус жамғармаси билан ҳам ҳамкорлик мустаҳкамланмоқда. Мазкур йилда жамғарма ҳисобидан 29 нафар фуқарога 37 миллион сўм имтиёзли кредит берилди.

Аёлларни иш билан таъминлашга, аёл тадбиркорларни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Уларнинг жамиятдаги мавқеини мустаҳкамлаш, фаоллигини ошириш, молиявий имкониятларини кенгайтириш мақсадида бизнинг банкимиз иш билан таъминлаш жамғармаси билан ҳамкорликда кўплаб тадбирларни амалга оширишга муваффақ бўлмоқда. Шу мақсадда 34 та мижозга 88150 минг сўм миқдорида микрокредитлар ажратилиб, 50 дан ортиқ иш ўринлари яратилди.

Бугунги кунда банкимиз кўмагида иш юритаётган кўплаб тадбиркорлар турли соҳаларда муваффақиятларга эришиб, эл-юрт манфаатлари учун хизмат қилмоқдалар. Аҳоли турмуш фаровонлигини, юрт ободлигини таъминлашга ўз ҳиссаларини қўшишмоқда.

Кейинги йилларда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришга кенг эътибор қаратилаётгани бежиз эмас. Президентимизнинг **«Ўзбекистон Республикасида 2010 йилгача хизмат кўрсатиш ва сервис соҳаларини ривожлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»**ги қарори ана шу соҳада фаолият кўрсатиш истагидагилар учун катта рағбат, қанот бўлди. Эндиликда бундай истакдаги фуқаролар учун барча шароитлар яратилди. Мамлакатимизда хизмат кўрсатиш ва сервис сохасини дунё талаблари даражасига тенглаштириш имконияти пайдо бўлди. Қисқа даврда қарор ижросини таъминлаш мақсадида 2 та кичик бизнес субъектларига 25000 минг сўм миқдорида кредит ажратдик. Ушбу соҳа билан шуғулланувчиларга янада кўпроқ банк хизматлари кўрсатиш, жумладан кредитлар ажратиш ниятидамиз.

Президентимизнинг **«Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»**ги Фармонини халқимиз катта шодиёналик билан қабул қилди, десак муболаға бўлмайди. Бу Фармон кўплаб ижтимоий-иқтисодий, маънавий муаммоларнинг ҳуқуқий ечими бўлди. Айни кунда кўплаб ёш оилалар банкимизга истеъмол кредитлари сўраб мурожаат қилмоқдалар. Банк томонидан бугунгача 18 та ёш оилага 34200,1 минг сўм миқдорида истеъмол кредити ажратдик. Бу маблағлар эвазига ёш оилалар уй-рўзғор буюмлари, мебеллар, ошхона жиҳозлари билан таъминландилар.

Банкимиз ижтимоий ҳимоя йилида яна кўплаб тадбирларни амалга оширишни режалаштирган.

Зивар СУЛТОНОВА,
Халқ банки Қорақалпоғистон филиали бошқарувчиси

Эл тадбиркорларнинг тадбирлари билан обод бўлади. Бу ақида минг йиллар давомида аждодларнинг ҳаёт тарзи ва дунёқараши сифатида шаклланган. Ҳар бир қишлоқ, овул ва маҳалланинг ўз тадбиркори, ишнинг кўзини биладиган уқувли одамлари бўлган. Улар элулуснинг тўй маъракасида, оғир-енгил кунларида камарбаста бўлиб келишган. Асрлар давомида шаклланиб келган ушбу анъана яқин ўтмишда ўз қадрини йўқотди. Аниқроғи, тадбиркорлигу ишбилармонлик таъқиб этилди. Оқибатда ҳар ким меҳнатига яраша манфаат топиши кераклиги ҳақидаги ҳақиқат унутилди. Ҳамма бир хил фикрлаши, бир хилда ишлаши ва албатта, бир хилда яшаши керак, деган ғайритабиий ақидани татбиқ этишга зўр берилди.

Ишончли ҳимоя

Истиқлол бу каби нотўғри талқинларга барҳам берди. Мустақилликнинг дастлабки кунларидан тадбиркорлар ҳаракати, уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масаласи Президентимиз томонидан давлат аҳамиятига молик масала сифатида кун тартибига қўйилди.

Тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказишдан тортиб ҳисобот топшириш жараёнлари йил сайин соддалаштирилиб борилмоқда. Кредит таъминоти ҳам муаммо бўлмай қолди. Зарур ҳуқуқий асослар яратилди. Тадбиркорларнинг ҳуқуқлари конституцияда ҳам қатъий белгилаб берилди. Хусусий мулк ва унга эгалик қилиш ҳуқуқи тўғрисида тушунча шаклланди. Бугунги кунда ҳар бир юртдошимиз ўз тижоратини ташкил этиш ва ундан манфаат топиш имкониятига эга.

Тадбиркорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида адлия идоралари зиммасига ҳам катта маъсулият юкланган.

Жорий йилнинг дастлабки беш ойида амалий ёрдам кўрсатиш йўли билан инсон ҳуқуқлари, шартномавий муносабатлар, хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар ҳамда тадбиркорларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонун ҳужжатларининг бажарилиши, ушбу соҳаларда ҳуқуқни қўллаш амалиёти ўрганиб чиқилиб, аниқланган қонунбузилишларни бартараф қилиш чоралари кўрилди.

Кузатувлар, ўтказилган семинар ва ҳуқуқий тарғибот ишлари ҳамда бошқа амалий ёрдамлар туфайли қонунбузарликлар олдинги йиллардагига нисбатан кескин камайишига эришилди.

Жорий йилнинг ўтган олти ойида аниқланган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан тегишли идораларга тадбиркорлар манфаатларини кўзлаб, 33 та тақдимнома киритилди. 17 нафар шахс интизомий жавобгарликка тортилди. 20 нафар шахсни маъмурий жавобгарликка тортиш тўғрисида судларга таклиф киритилди. Назорат қилувчи органларнинг 20 та қарори бекор қилинди ва тадбиркорлардан ноқонуний ундирилган 20122200 сўм маблағ ўз эгаларига қайтарилди.

Бевосита мансабдор шахслардан 8612500 сўм маънавий, 1020000 сўм бой берилган фойда ва 905992 сўм моддий зарарни ундириш бўйича даъво аризалари киритилди.

Кўрилган чоралар тадбиркорларнинг адлия идораларига бўлган ишончини оширмоқда. Шу боис «Ишонч телефони»га мурожаатлар сони кўпайди. Бу мурожаатлар юз фоиз қаноатлантирилмоқда.

Мисол учун Нукус шаҳридаги «Чун-бяк» хусусий фирмаси фуқаро У. Мамедьяровнинг фуқаролик ишлари бўйича Нукус туманлараро судига киритган даъво аризасидан норозилигини билдириб Қорақалпоғистон Республикаси адлия вазирлигига ариза билан мурожаат қилди. Ариза ўрганиб чиқилгач, фирма раҳбари Светлана Ли билан фуқаро У. Мамедьяров ўртасида фирмага тегишли бино бўйича тузилган битимни ҳақиқий эмас, деб топиш ва У. Мамедьяровни бинодан чиқариш ҳақида қарши даъво ариза киритилди. Даъво ариза Нукус туманлараро суди томонидан кўриб чиқилиб, тўлиқ қаноатлантирилди.

Шунингдек, Амударё туманидаги «Асадбек» хусусий дўкони бошлиғи Р. Жумамуратовнинг мурожаати ҳам тадбиркорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлими томонидан ўрганиб чиқилди. Аниқланишича, тумандаги «Қангли» овул фуқаролар йиғинида маслаҳатчи бўлиб ишлаган фуқаро Х. Султонов 2006 йил 13 июлда товламачилик йўли билан тадбиркор Р. Жумамуратовдан 968000 сўм олаётган пайтида Ички ишлар вазирлиги ходимлари томонидан қўлга олинган. Фуқаро Х.Султонов жиноят ишлари бўйича Амударё туман судининг ҳукмига асосан айбдор деб топилиб, жиноий жавобгарликка тортилган. Фуқаро Х.Султоновнинг ноқонуний ҳаракатлари оқибатида «Асадбек» хусусий дўкони тушуми 2006 йил июль-август ойларида 3.062.500 сўмга камайган. Агар тадбиркор ўз фаолиятини давом эттирганида давлат бюджетига ўрта ҳисобда бир миллион сўм солиқ ва бошқа тўловларни тўлаган бўларди.

Ушбу ҳолат таҳлил қилиниб, вазирлик томонидан фуқаро Х. Султоновдан «Асадбек» хусусий дўкони бошлиғи Р. Жумамуротов фойдасига 612.500 сўм бой берилган фойда ва 2000000 сўм маънавий зарар ундириш тўғрисида фуқаролик ишлари бўйича Беруний туманлараро судига даъво ариза киритилди ва у тўлиқ қаноатлантирилди.

Бу йўналишдаги фаолият давом эттирилмоқда. Адлия идоралари тадбиркорларнинг ишончли ҳимоячиси бўлиб қолаверади.

Давлатбой ХОЛМУРОДОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси адлия вазири

ёруғ бўлади, қорақалпоқ эли бутун халқимиз албатта, етади!

Ислом КАРИМОВ

Дастлабки ҳосил салмоғи

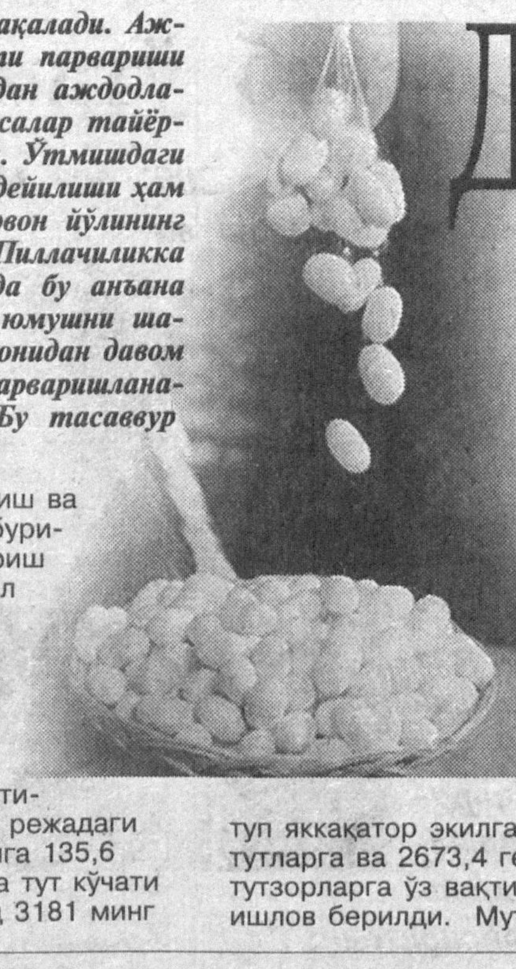

Пиллачилик тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Аждодларимиз минг йиллар мобайнида ипак қурти парвариши билан шуғулланиб келганлар. Пилла хомашёсидан аждодларимиз тайёр кийим-кечак ва бошқа зарур нарсалар тайёрлашган. Шунга кўра, савдо-сотиқ ривожланган. Ўтмишдаги энг нуфузли савдо йўлининг «Буюк ипак йўли», дейилиши ҳам бежиз эмас, албатта. Юртимиз ана шу карвон йўлининг муҳим бўғини ва фаол иштирокчиси бўлган. Пиллачиликка бўлган эътибор анъана тусини олган. Ҳозирда бу анъана пилла етиштиришдек анчайин сермашаққат юмушни шарафли касб, деб ҳисобловчи элдошларимиз томонидан давом эттирилмоқда. Аждодларимиз ипак қурти парваришланаётган хонадонга барака киради, дейишган. Бу тасаввур истиқлол йилларида айни ҳақиқатга айланди.

Қорақалпоғистон пиллакорлари бу соҳада улкан ютуқларга эришиб келишмоқда. Айниқса, кейинги йилларда пиллачиликка эътиборнинг кучаяётгани, меҳнатга яраша ҳақ тўланаётгани пиллакорларга рағбат бўлаётгани сир эмас.

Бу йил фермер хўжаликлари билан 740 тонна пилла тайёрлаш тўғрисида шартнома тузилган эди. Бўнак пуллари вақтида берилди. Бу эса ўз навбатида мавсум тадоригини кўриш ва шартнома мажбуриятларини бажариш учун муҳим омил бўлди.

Мавсумга тайёргарлик ишларига анча эрта киришилди. Озуқа базасини кўпайтириш мақсадида режадаги 130 гектар ўрнига 135,6 гектар майдонга тут кўчати экилди. Мавжуд 3181 минг туп яккақатор экилган тутларга ва 2673,4 гектар тутзорларга ўз вақтида ишлов берилди. Мутахассислар билан пиллакорлар учрашуви ташкил қилиниб, агротехник қоидалар яна бир карра тушунтирилди.

Хитойдан келтирилган 14810 қути ипак қурти уруғи 174 инкубацияда жонлантирилди. Ўз вақтида 13701 звено пиллакорларга тарқатилди. Тайёрланадиган ипак қуртига «Анд Голден Силк» МЧЖ билан 150 тонна пиллага фьючер, «Синдор» МЧЖ билан 10 тонна пиллага шартнома имзоланиб, улардан тегишли бўнаклар олинди. Шунингдек, «Силвер Силк» қўшма корхонаси билан 16, 6, «Хуалу» корхонаси билан 22 тонна пиллага уруғ учун шартнома тузилди. Пилла хомашёси учун тузилган шартнома жами 198,6 тоннани ташкил қилди. Иқтисодий имкониятларни мустаҳкамлаш мақсадида «Пахтабанк»дан 208,7 миллион сўм, Миллий банкдан 20,4 миллион сўм кредит олинди. Пиллакорларга бўнак бериш мақсадида 352, 3 миллион сўм ажратилиб, ҳар бир қути ипак қурти учун 23 минг сўмдан нақд пул берилди.

Об-ҳавонинг ноқулай келиши айрим қийинчиликларни юзага келтирганига қарамай, пиллакорларимиз бор маҳоратларини ишга солдилар.

Натижада 8 июнь куни шартномавий режани бажаришга муваффақ бўлдик. Бундай улкан ғалабага амударёлик пиллакорлар 225 тонна, тўрткўлликлар 163 тонна, берунийликлар 144 тонна, элликқалъаликлар 150 тонна ҳосил билан муносиб улуш қўшдилар. Хусусан, Барно Атамуратова, Зулхумор Сапарбоева, Болтабика Розимбетова, Гулбаҳор Розимова каби кўплаб тажрибали пиллакорлар ҳар бир қутидан 80-90 килограммдан пилла топшириб, қорақалпоғистонлик пиллакорлар муваффақиятини таъминлашга муносиб ҳисса қўшишди.

Болтабой ХОЛМУРАТОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси «Пилла» акциядорлик бирлашмаси раиси

Юрт жамоли

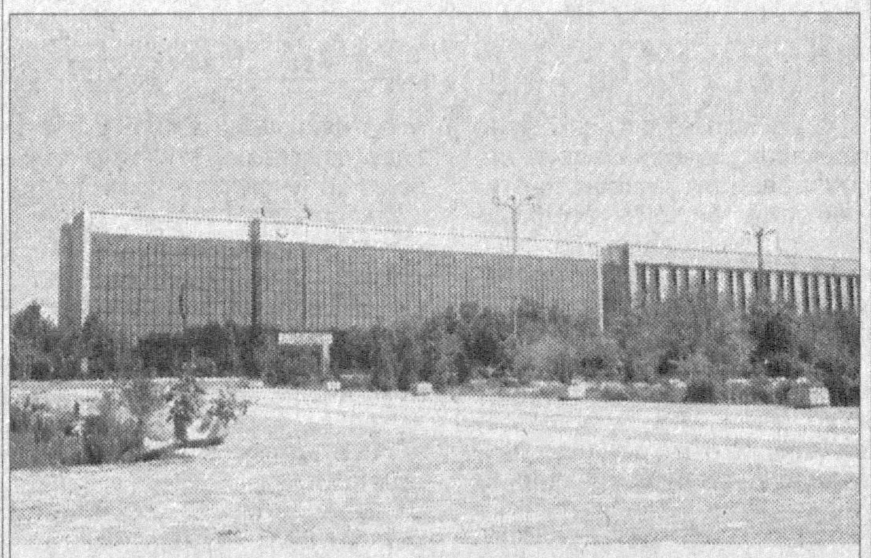

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси биноси

Шаҳар кўрки

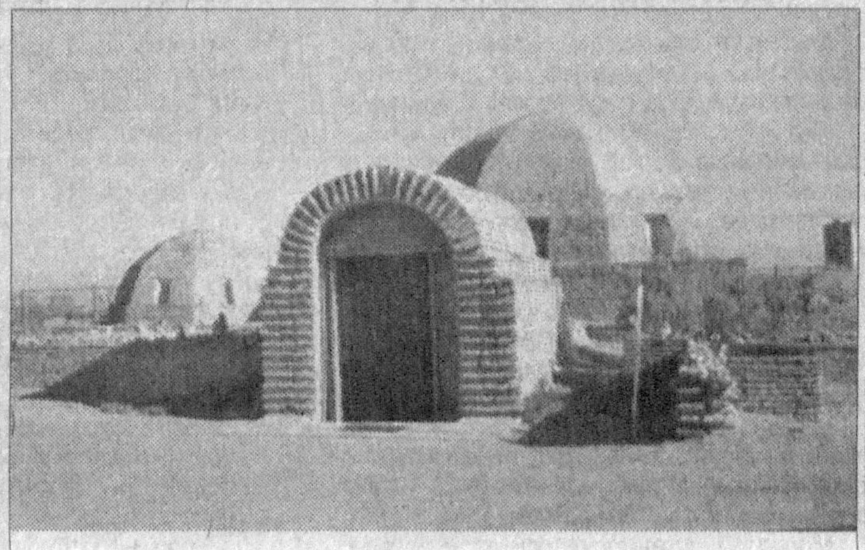

Тарих тилсими

Муҳташам зиё масканларидан бири

Соғлом авлод кафолати

Маълумки, мустақиллик йилларида аҳоли саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш давлат сиёсатининг муҳим йўналишларидан бирига айланди. Ислоҳотлар натижасида аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш савияси юксалди. Тизимдаги муассасалар фаолиятини экстенсив ривожланиш усулидан интенсив ривожланиш усулига ўтказилиши, асосий эътибор амбулатория-поликлиника шароитида тиббий ёрдам кўрсатувчи муассасалар тизимини ривожлантиришга қаратилгани ўз самарасини бера бошлади. Аҳолига тиббий хизмат кўрсатишдаги кўп босқичли, иқтисодий жиҳатдан самарасиз ва сон кўрсаткичларига асосланган тизимдан соддалаштирилган, иқтисодий самарадорлиги юқори бўлган ва сифат кўрсаткичларига асосланган янги тизимга ўтилди.

Қорақалпоғистонда талаб даражасида бўлмаган 77 та қишлоқ аҳолисига бирламчи тиббий санитар ёрдам кўрсатувчи даволаш-профилактика муассасалари фаолияти тугатилиб, улар ўрнида замонавий қишлоқ врачлик пунктлари ташкил қилинди. Амбулатория-поликлиника шароитида аҳолига тиббий хизмат кўрсатувчи муассасалар сони 44 тага кўпайди. ҚВПларнинг аксарияти бутун жаҳон банкининг «Саломатлик-1» ва «Саломатлик-2» лойиҳалари асосида замонавий тиббий асбоб-ускуналар ва буюмлар билан жиҳозланди.

Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидаги даволаш-профилактика муассасаларининг моддий техника базаси мустаҳкамланди.

Аҳоли саломатлигини мустаҳкамлашда яхши шифохона билан бирга яхши шифокор ҳам керак. Республикамизда шифокорлар ва тиббиёт ходимлари малакасини оширишга жиддий эътибор қаратилмоқда. 2000 йилда 240 нафар врач малакасини оширган бўлса, 2006 йилда 700 нафардан ортиқ шифокорлар мамлакатимиз ва хорижий мамлакатлар тиббиёт марказларида ўз малакасини оширдилар.

Биз халқаро ташкилотлар билан ҳам алоқаларни мустаҳкамлаш чораларини кўряпмиз. 2002 йили Япония ҳукуматининг қўллаб-қувватлаши натижасида БМТ Болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ) томонидан **«Қурғоқчилик оқибатларини енгиллаштириш, соғлиқни сақлаш ва овқатланиш»** лойиҳаси доирасида республикадаги бирламчи бўғиндаги даволаш-профилактика ва давлат санитария-эпидемиология назорат маркази муассасаларига умумий қиймати 1 миллион 100 минг АҚШ доллари ҳажмидаги гуманитар ёрдам келтирилди. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Европа лойиҳа бюроси томонидан бирламчи медико-санитар хизматни мустаҳкамлаш ва тоза ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш лойиҳаси асосида Бельгия ҳукумати маблағлари ҳисобига 58129,62 евро миқдорида дори-дармон ва тиббий асбоб-ускуналар келтирилди. Айни пайтда жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти «Яшил чироқ комитети» билан ҳамкорликда «ДОТС плюс» лойиҳаси амалга оширилмоқда.

Ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги ва доимий эътибори ўз самарасини бермоқда. Ҳудудда болалар ўлими кўрсаткичлари 1991 йилга нисбатан 51, 3 промиллидан (ҳар минг чақалоққа ҳисоблаганда) 2006 йилда 16, 7 промиллига, оналар ўлими кўрсаткичи 110,8 (ҳар юз минг чақалоққа нисбатан)дан 28,4га, умумий ўлим кўрсаткичи 6,5дан 5,4га (ҳар минг кишига), сил касаллигига чалиниш (юз минг аҳолига) 165,8 (2000 йилда)дан 121,4га, хавфли ўсма билан касалланиш 82,1дан 72,6га (юз минг аҳолига нисбатан), руҳий касалликлар 113, 1дан 78, 4 га, гиёҳвандлик ва алкоголизм 458,5дан 117,3 промиллига камайишига эришилди.

Ислоҳотлар, изланишлар давом этмоқда. Эндиликда соғлом авлод шаклланишига кафолат бериш даражасида шаклланган соғлиқни сақлаш тизими тараққий этишдан тўхтамайди.

Соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб қилиш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, кексаларнинг соғлом ва муносиб турмуш кечириши, ногиронлар ва алоҳида парваришга муҳтож кишиларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш юзасидан ҳали кўплаб чора-тадбирларни амалга оширамиз. Бизнинг ниятимиз барча юртдошларимизни соғлом кўришдир.

Маряш ТУРИМБЕТОВА,
Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири

Қўнғирот тумани мамлакатимизнинг шимолий-ғарбий ҳудудида жойлашган. Ғарб томондан Устюрт пасттекислиги, шимолий-шарқ томони Қорақум кенглиги(оазиси) ва шарқ томондан Амударё билан чегараланган бўлиб, қўшни Қозоғистон ва Туркманистон билан чегарадош. 11 қишлоқ, 6 посёлка, 21 маҳалладан иборат. Туман ҳудуди Ўзбекистоннинг 12, Қорақалпоғистоннинг 46 фоизини ташкил қилади.

Тараққиёт одимлари

Мамлакатимиз бўйлаб давом этаётган бунёдкорлик ишлари Қўнғирот туманида ҳам жадал суръатларда амалга оширилмоқда. Мустақиллик йилларида кўплаб ўқув муассасалари, шифохоналар бунёд этилди. «Элобод», «Раушан», «Устюрт» шаҳарчалари замонавий кўриниш касб этди. 85 та кўп қаватли уйлар капитал таъмирланди. Улар яқинида аҳоли томонидан рухсатсиз қурилган гараж, омборлар бузиб ташланиб, ўрнида болалар ўйин майдончалари қурилди.

Аҳолининг тоза ичимлик сувига бўлган талабини қондириш юзасидан саъй-ҳаракатларимиз ҳам бугунга келиб ўз самарасини бера бошлади. Туман сув тармоқлари «Туямўйин-Нукус» сув тармоғига уланиб, Корея Республикаси ҳомийлигида 2 та хлорлаш цехлари қурилиб фойдаланишга топширилиши ана шу мақсадга хизмат қилмоқда. Янги газ ва сув тармоқлари тортилди. Ёнилғи қуйиш шохобчаси қурилди. Умуман олганда, биргина ўтган йили 80029,1 миллион сўмлик қурилиш ва капитал таъмирлаш ишлари амалга оширилди. Айни пайтда тиббиёт касб-ҳунар коллежи, 40-сонли ўрта мактаб ва «Олтинкўл» шаҳарчасида 150 беморга хизмат қилишга мўлжалланган поликлиника биноси қурилиши давом этмоқда.

Бу қурилишлар туманда янги иш ўринлари сонини кўплаб барпо этиш имконини бермоқда. Қўнғирот сода заводи, Россиянинг «Газпром», «Зарубежнефтегаз» компаниялари билан ташкил қилинган қўшма корхоналарда маҳаллий аҳоли вакилларини, айниқса, ёшларни иш билан таъминлаш, уларнинг малакаси ва маҳоратини ошириш бўйича ишлар олиб борилмоқда. Натижада «Бандлик» дастури ижросини таъминлашда қатор муваффақиятларга эришилмоқда. Дейлик, 2004 йили 1676 янги иш ўрни ташкил қилинган бўлса, бу кўрсаткич 2005 йилда 2314, 2006 йилда 2597 нафарни ташкил қилди. Тадбиркорликни ривожлантириш ҳисобига янги иш ўринлари ташкил этиш жорий йилда ҳам давом этмоқда.

2005 йили 38 хусусий корхона, 24 савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, 81 фермер хўжаликлари ташкил қилинган бўлса, 2006 йилда 39 хусусий корхона, 183 хизмат кўрсатиш шохобчалари, 34 фермер хўжаликлари фаолият бошлади. Улар фаолиятини ривожлантириш мақсадида тижорат банклари томонидан 431,4 миллион сўм кредит ажратилди. Жумладан, фермер хўжаликларини ривожлантиришга 150 миллион сўм, хусусий корхоналарга 254 миллион сўм, якка тадбиркорларни қўллаб-қувватлашга 27, 6 миллион сўм кредитлар берилди.

Саъй-ҳаракатлар натижасида ишлаб чиқариш ҳажми ҳам ошиб бормоқда. Ўтган йили туманда 36 миллиард 940 миллион 700 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, 110,4 фоиз ўсишга эришилди.

Туманимиз иқтисодий салоҳиятини оширишда қишлоқ хўжалигида кечаётган жараёнлар ҳам алоҳида аҳамиятга эга. Пахта, ғалла, шоли, қоракўл териси, гўшт, сут, тухум, сабзавот ва полиз экинлари етиштирамиз. Қишлоқ хўжалигининг модернизация қилиниши бу борада ҳам кўрсаткичлар салмоғи ошиб боришини таъминламоқда. Ҳар йили давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш шартномавий режалари ортиғи билан бажарилиб, аксарият фермерлар соф фойда кўришга муваффақ бўлмоқдалар. Мазкур йилда улар 5400 гектар майдонда ғалла, 5000 гектар майдонда пахта етиштирмоқдалар.

Чорвачиликни ислоҳ қилишга қаратилган тадбирлар натижасида ўтган йили 2005 йилга нисбатан қора молларнинг бош сони 10770 тага, қўй-эчкиларнинг бош сони 4195 тага кўпайтирилди.

Туманимиз ҳудудида конларнинг кўплиги иқтисодиётимиз ривожи, истиқболининг асосидир.

Устюрт пасттекислиги турли хил ер ости бойликларининг кони. Бу ерда Оҳактош, бўр, гипс, мергел, ош тузи, нефт, газ концентратлари ва бошқа қазилма бойликларининг йирик конлари бор. Шахпахта, Қуаниш, Оқшулоқ, Уч-сой, Урга майдонларида газ конлари очилган. Урга кони 1995 йили газ магистралига қўшилди. Борса-келмас ва Қораумбетдаги туз конларидан эндиликда саноатда фойдаланилмоқда.

Дарҳақиқат, Қўнғирот мамлакатимизнинг саноати энг тараққий қилган туманларидан бири. Бу эса аҳолининг фаровон турмуш кечиришига асос бўлмоқда. Уларнинг кўпчилиги ўзига тўқ яшашади. Албатта, тақдир тақозоси билан улар орасида кам таъминланган оилалар ҳам учрайди. Биз уларни эътибордан четда қолдирмаяпмиз. Мунтазам равишда қўллаб-қувватлаб келяпмиз. «Меҳр нури» жамғармаси тажрибаси туманимизда оммалаштирилаётганлиги ижтимоий-иқтисодий муаммоларнинг ечимини топишга хизмат қилмоқда.

Яқинда уй шароитида таълим олаётган бир ўқувчи ўқув жиҳозлари ва компьютер билан таъминланди. 23 ногиронлар учун касаначилик асосида иш жойлари яратилди. 44 фуқарога касаначиликни йўлга қўйишлари учун микрокредитлар ажратилди. 92 оилага қорамол берилди. 3 ёлғиз қариянинг уйи таъмирланди. Кўплаб ёлғиз кексалар, ногиронлар тиббий анжомлар билан таъминландилар. Жамоа шартномалари асосида 240 кишига моддий ёрдам ажратилди. Ҳомийлар томонидан 4,3 миллион сўм миқдорида моддий ёрдам кўрсатилди. Бундай хайрли ишлар ҳақида яна кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Бу туманимиз аҳлининг саховатпешалиги, бағрикенглигига яна бир далилдир.

Парахат ҚАЛИМБЕТОВ,
Қўнғирот тумани ҳокими, Олий Мажлис Сенати аъзоси

Қўнғирот сода заводи

Луқмангиз ҳалол бўлсин

Халқимиз қадимдан савдо аҳлига ўзгача ҳавас билан қараб келади. Чиндан ҳам, уларнинг саъй-ҳаракатлари элга маъмурчилик келтиради. Элларни элларга боғлайди. Юртга маданият олиб келади, урф-одатлар тобланади. Аслида бозорларнинг тўкин-сочинлиги, нарх-навонинг мувозанатда туриши ҳам тадбиркору савдогарларнинг ҳам ҳалол меҳнатлари самарасидир.

Мустақиллик йилларида савдо ва тадбиркорликни ривожлантириш учун кенг йўл очилди. Бугун хоҳлаган тадбиркор ўз хусусий корхонасида ишлаб чиқарган маҳсулотларини хорижга сотиши, чет элдан мамлакатимиз аҳолиси эҳтиёжлари учун зарур товарларни олиб кириши учун етарли даражада ҳуқуқий асослар яратилди. Мамлакатимизда тадбиркорлик субъектларини давлат рўйҳатидан ўтказиш, ҳисоботлар топшириш жараёнлари соддалаштирилди. Мақсадли ва асосли бизнес лойиҳа учун кредит таъминоти муаммо бўлмай қолди. Солиқ юки йил-йилдан енгиллашиб, қонунчиликда тадбиркорлар учун катта имтиёзлар берилаяпти. Бир сўз билан айтганда, мамлакатимизда ҳалол тижорат билан шуғулланиш учун зарур бўлган шарт-шароит яратилган.

Афсуски, яратиб берилган имкониятларга қарамасдан, ҳамон айрим юртдошларимиз ҳалол тижоратдан кўра, ноқонуний йўллар билан даромад топишни афзал кўришмоқда. Қорақалпоғистон Республикаси солиқ идоралари томонидан Вазирлар Маҳкамасининг **«Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида»**ги қарори ижроси юзасидан амалга ошираётган тадбирлари натижалари шундан далолат беради.

Мазкур қарор ижросини даставвал унинг талабларини кенг аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини олиб боришдан бошладик. Тарғибот-ташвиқот ишлари ташкиллаштирилиб, оммавий ахборот воситалари орқали кўплаб чиқишлар қилинди.

Шунга қарамай, йилнинг дастлабки чораги мобайнида бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорликда ўтказилган рейд ва қисқа муддатли текширувлар натижасида 270 ҳуқуқбузарлик ҳолатлари аниқланди. Ҳуқуқбузарлардан 162 миллион 734 минг сўмлик божхона кўригидан ўтмаган, сифат сертификатисиз товар-моддий бойликлар олиб қўйилди.

Масалан, Амударё туманида яшовчи С. Саъдуллаев Гурлан кўчасида жойлашган дўконида автомобилларнинг эҳтиёт қисмларини сотиш билан шуғулланиб келган. Эҳтиёт қисмлар республикамиз ҳудудига қайси асосларга кўра, қандай йўллар билан олиб келингани ҳақида биророта ҳужжатга эга бўлмаган дўкондор қонуний жавобгарликка тортилди. Унинг 5490 минг сўмлик ҳар хил турдаги товарлари далилий ашё сифатида олиб қўйилди. Нукуслик А. Жанабоев ҳам 2170 минг сўмлик уй ва уяли телефонлари ҳамда фотоаппаратураларни ноқонуний сотаётганлиги учун солиқ хизмати ходимлари томонидан тегишли тартибда жазога тортилди.

Мамлакатимиз ҳукуматининг спирт ва алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва сотиш устидан Давлат назоратини кучайтириш, алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва уларнинг айланиши устидан давлат монополиясини кучайтириш ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудига алкоголли ва тамаки маҳсулотларини сотишдан бюджетга тушумни кўпайтириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги қарорлари солиқ идоралари зиммасига катта маъсулият юклади. Мазкур қарорлар бажарилишини таъминлаш юзасидан амалга оширилган тадбирлар натижасида 50 ҳолатда ҳуқуқбузарлик ҳолатлари аниқланди. Ҳуқуқбузарлардан 2221,4 минг сўмлик 611,5 литр спирт ва 4673,8 минг сўмлик 4058 шиша акциз маркали ва акциз маркаси бўлмаган спиртли ичимликлар ҳамда 1977 дона қопқоқ, 2844 дона этикетка ва 5130 дона қалбаки акциз маркалари далилий ашё сифатида олинди. Айтиш мумкинки, фуқароларимиз шунча миқдордаги қалбаки маҳсулотлардан муҳофаза қилинди. Минглаб юртдошларимиз соғлигига зиён етказиши эҳтимоли бўлган ноқонуний ҳаракатлар бартараф этилди.

Айрим фуқароларнинг шахсий манфаатларини юртдошларимизнинг соғлиқларидан устун қўйишаётгани ачинарли ҳолдир. Тўрткўллик Х. Ходжашев ана шундай сохта тадбиркорлардан бири бўлиб чиқди. У ўз хонадонида этил спиртидан қўлбола ароқ маҳсулотлари ишлаб чиқариб, ҳар бир шишасини 1,5 минг сўмдан сотиш билан шуғулланиб келган.

Бу каби мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Мақсад «сохта тадбиркор»ларнинг номларини санаб ўтиш эмас, балки уларнинг қонунга зид ҳаракатлари мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятига, энг катта бойлигимиз бўлган халқимизнинг соғлом турмуш тарзига зиён келтираётганидан элдошларимизни хабардор этишдир. Зеро бу каби нохуш ҳолатларни бартараф этишда барчамиз ҳамжиҳат бўлишимиз керак.

Нурали ЧУЛИЕВ,
Қорақалпоғистон Республикаси Давлат солиқ бошқармаси бошлиғи

Кўшсаҳифа материалларини «Инсон ва қонун» мухбири Бозорбой УЛЛИБОБОЕВ тайёрлади

Islohot odimlari

Инсон ҳаёти

олий қадрият

Агар тарихга бир назар ташласак, кечиримлилик, инсонпарварлик, инсон ҳаётининг қадрланиши каби фазилатлар Шарқ давлатлари халқларига азал-азалдан хос хислат эканлигини гувоҳи бўламиз.

Жаҳон амалиётига назар ташласак, бугунга келиб, олий жазо, яъни ўлим жазоси жаҳоннинг 120 га яқин давлатларида расман бекор қилинган.

Кейинги ўн йил мобайнида ҳар йили ўрта ҳисобда учта мамлакат ўлим жазосини бекор қилмоқда. Бугунги кунда эса 16 та мамлакатда ўлим жазоси фақатгина ҳарбий жиноятлар учун қўлланилади ва яна 26 та давлат қонунчилигида ўлим жазоси белгиланган бўлса-да, аммо ушбу жазо тури амалда қўлланилмайди. Жаҳон давлатларининг тажрибасига мурожаат қиладиган бўлсак, ўлим жазоси қўлланишининг умумий амалиётига ушбу жазо фавқулодда чора сифатида фақатгина ўта оғир жиноятлар учун, давлатга қарши қаратилган айрим жиноятлар учун белгиланади. Яъни қасддан одам ўлдириш, ҳарбий жиноятлар — терроризм ва қўпорувчилик, уюшган гуруҳ таркибида содир этилган хавфли жиноятлар учун, давлатга қарши қаратилган айрим жиноятлар учун белгиланган.

XX асрнинг 70-йилларига келиб БМТ бошчилигида ўлим жазосининг қўлланишига қарши қатъий чора-тадбирлар кўрила бошланди. 1977 йил 8 декабрда БМТ Бош Ассамблеяси томонидан ўлим жазосини қўллашга қарши Резолюциянинг қабул қилиниши, бу борадаги дастлабки қадам бўлди. Мазкур резолюцияда жумладан, шундай дейилади: **«Ўлим жазоси тўғрисидаги масалада кўзланиши лозим бўлган асосий мақсад мазкур жазони бекор қилиш мақсадга мувофиқлигидан келиб чиқиб, ўлим жазоси қўлланиши мумкин бўлган ҳуқуқбузарликлар сонини мумкин қадар камайтиришдан иборат».**

Швеция ва Финландияда 1972 йилда, Германияда 1949 йилда, Францияда 1981 йилда, 1990 йиллардан бошлаб Ирландия, Венгрия, Руминия, Чехия, Словакия, Швецария, Греция, Польша, Молдава, Италия, Испания давлатлари ўлим жазосидан воз кечган.

Мамлакатимизда ҳам Президент Ислом Каримовнинг 2005 йил 1 августдаги **«Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»**ги Фармони суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ этишнинг яна бир муҳим йўналиши бўлди.

Ўлим жазосини жиноий тизимдан чиқариб ташлаш билан боғлиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш борасидаги ишларни янада жадаллаштириш мақсадида Давлатимиз раҳбарининг 2006 йил 29 июндаги **«Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиниши муносабати билан қабул қилиниши лозим бўлган қонунлар норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»**ги Фармойиши эълон қилинди. Мазкур Фармойишга кўра, алоҳида ишчи гуруҳи тузилиб, ўлим жазосини бекор қилиш юзасидан кенг жамоатчилик ва хорижий мутахассислар билдирган кўпдан-кўп фикр ва мулоҳазаларни, илмий-назарий семинарлар, конференциялар, давра суҳбатларининг натижалари ва тавсиялар умумлаштирилиб, ўлим жазосини бекор қилишни таъминлайдиган қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатлар лойиҳалари тайёрланди.

Эътироф этиш керакки, ушбу Фармон ривожланган давлатларга хос демократик хусусиятларни ўзида мужассамлаштирганлиги боис нафақат халқимиз, балки дунё ҳамжамияти томонидан ҳам хайрихоҳлик билан қарши олинди. Зеро, унда халқимизнинг демократик қадриятларига мос интилишлар ифодалангандир.

Нурилла БОБОЖОНОВ,
жиноят ишлари бўйича Ангор туман судининг раиси

Олиб борилаётган ислоҳотлар негизида, албатта, аҳолининг ижтимоий ҳимояси туради. Ушбу ислоҳотларни амалга ошириш мақсадида кўплаб қонун ҳужжатлари қабул қилинмоқда. Шундай қонун ҳужжатларидан бири "Истеъмол кредити тўғрисида"ги Қонундир.

Imkoniyat

Истеъмол кредити

унинг ижтимоий ҳимоядаги аҳамияти

Аҳолининг яшаш даражасини, оилавий бюджетини ошириш ва уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашда истеъмол кредитининг аҳамияти беқиёс. Истеъмол кредити кўпгина мамлакатларда банк операцияларининг кенг тарқалган турларидан бири ҳисобланиб, истемолчининг, яъни фуқаронинг истеъмол эҳтиёжини қондириш мақсадида товарлар (ишлар, хизматлар) сотиб олиши учун берилади.

Истеъмол кредити икки турга бўлинади:

сотиб олинган товарлар ҳақини тўлаш учун истеъмолчига пул маблағлари тарзида бериладиган молиявий истеъмол кредити;

сотиб олинган товарлар, бажарилган ишлар ёки кўрсатилган хизматлар ҳақини бўлиб-бўлиб тўлаш тарзида истеъмолчига бериладиган товар истеъмол кредити.

Молиявий истеъмол кредитлари банклар, турли кредит ташкилотлари (кредит уюшмалари, ломбардлар ва бошқалар) томонидан берилса, товар истеъмол кредитлари бевосита истеъмол товарларини ишлаб чиқарувчи, ишларни бажарувчи, хизматларни кўрсатувчи корхоналар ҳамда уларни сотувчи ташкилотлар (дўконлар) томонидан истеъмолчиларга берилади.

Истеъмол кредитлари ўз фаолияти натижасида олинган даромадларга, пенсия ва бошқа даромадларга эга бўлган истеъмолчига (жисмоний шахсларга), кредит берувчи билан ўзи ўртасида тузилган ёзма шартномага асосан берилади.

Мазкур кредитни олиш учун истеъмолчи истеъмол кредитини берувчи ташкилотга ўзи ҳақидаги маълумотлар, кредитга нима олишлиги, кредит муддати, ўзининг фаолият тури ва даромадлари, ўзининг шартнома бўйича мажбуриятларининг бажарилишини таъминлаш усуллари кўрсатилган кредит буюртмасини тақдим қилади.

Кредит буюртмасида истеъмолчи ўз даромадларини кўрсатар экан, бунда унинг даромадлари ҳажми ҳамда шартнома бўйича ўз мажбуриятларининг бажарилиши таъминоти истеъмол кредити суммасини қайтариш ва у бўйича ҳисобланган фоизларни тўлаш учун етарли бўлиши лозим.

Кредит берувчи ташкилот истеъмолчидан кредит буюртмасини олганидан сўнг беш кун ичида кредит бериш ёки асослантирилган ҳолда рад этиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Молиявий истеъмол кредитидан фойдаланилганда, мазкур кредит шартномаси истеъмолчи томонидан товарни сотиб олишга доир шартнома кучга киргунича ёки кирганидан сўнг тузилиши мумкин. Истеъмолчи ушбу кредитни олиш ҳақида истеъмол товарларини ишлаб чиқарувчи корхонани ёки уни реализация қилувчи, яъни сотувчи ташкилотни олдиндан ёзма равишда хабардор қилиши керак. Молиявий истеъмол кредитлари истеъмолчиларга накд пулда берилмасдан, балки Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқарилган истеъмол товарларини (ишларни, хизматларни) ишлаб чиқарувчи корхона ёки реализация қилувчи ташкилотнинг банкдаги ҳисобварағига пул маблағларини ўтказиш йўли билан берилади.

Юқорида таъкидланганидек, истеъмол кредитининг аҳолини, айниқса ёш, ҳамда кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишда аҳамияти катта.

Қолаверса, истеъмол кредитининг нафақат аҳолига, балки бутун мамлакат иқтисодига ҳам ижобий таъсири бор. Яъни, мазкур кредит бозорининг ривожланиши ишлаб чиқарилган товарларга тўловлилик қобилияти талабининг тез ошишига олиб келади. Бу эса ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатишни рағбатлантириш, демакдир. Бу эса ўз навбатида пул маблағларининг тез айланишига сабаб бўлиб, банк-молия соҳасининг ривожига ҳисса қўшади.

Тўлқин НАБИЕВ,
Адлия вазирлиги ходими

Акциядорлик Тижорат «Пахта Банк»нинг

акцияларини харид қилиб, мулкдор бўлинг ҳамда доимий даромад манбаига эга бўлинг!

Эслатиб ўтамиз!!!

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 15 апрелдаги «Банк тизимини янада ислоҳ қилиш ва эркинлашлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарорига мувофиқ Тижорат банклари акциялари бўйича жисмоний шахсларнинг дивиденд тарзида олган даромадлари 2010 йилнинг 1 январига қадар солиққа тортишдан озод қилинган.

Шу билан бирга Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 19 декабрдаги «Тижорат банкларининг капиталлашиш даражасини оширишни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ 2007 йилнинг 1 январидан бошлаб 2010 йилнинг 1 январигача:

— юридик шахсларнинг тижорат банклари акциялари бўйича дивиденд сифатида олинган даромадлари солиқ солишдан озод қилинади;

— фойда солиғи ва ягона солиқ тўлови бўйича солиққа тортиш базаси бирламчи ва қўшимча равишда чиқарилган тижорат банклари акцияларини харид қилишга йўналтириладиган маблағлар суммасига тенг миқдорда камайтирилади.

Шошилинг, ушбу имтиёзлар тижорат банкларининг 2007 йил 1 январдан бошлаб сотиб олинган акцияларига, шунингдек, 2009 йилнинг 31 декабрига қадар тўланадиган акциялар бўйича дивидендларга нисбатан қўлланилади.

Пахта Банк акциялари «Тошкент» Республика фонд биржасининг «А» тоифадаги расмий листингида бўлиб, энг ишончли акциялар эканлигидан далолат беради.

Имкониятларни қўлдан бой берманг!
Даромадингизни янада кўпайтиринг!

Тўлиқ маълумот олиш учун қуйидаги телефон рақамлари орқали мурожаат этишингиз мумкин. (8371) 1732551

«Пахта Банк» – Фаровонлигингиз калитидир!

СП ОАО "Toshkent yog'-moy kombinati"

Моя® мечта

мечты сбываются...

БЕСПЛАТНАЯ ДОСТАВКА ПО г. ТАШКЕНТУ И ТАШКЕНТСКОЙ ОБЛАСТИ

тел.: (998 71) 199-85-93 факс: (998 71) 191-65-36 E-mail: tmjk@sarkor.uz

РЕСПУБЛИКА АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ БАНКИ

«ҒАЛЛА БАНК» жамоаси

27 июнь - Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан юртимизда фаолият кўрсатаётган журналистларни самимий муборакбод этади.

Барча турдаги тўловларни амалга ошириш имкониятини берувчи пластик карточкаларни таклиф қилади

Булар ойлик маошлариниолиш учун навбатда турибдилар!

Вақтингизни тежанг!

Булар эса хотиржам ишларини давом эттирмоқдалар, чунки улар маошларини "Ғаллабанк" пластик карточкалари орқали олмоқдалар!

Ҳурматли хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарлари!

Ходимларингизга ўз вақтида, қулай тарзда маош тарқатиш;

Тўловлар бўйича ҳисоб ишларини енгиллаштириш

Имкониятларига эга бўлишни истасангиз!!!

Банкнинг пластик карточкалар орқали "Иш ҳақи" лойиҳасидан унумли фойдаланинг!

"Ғаллабанк" хонадонингизга барака келтирсин!

Демократик давлатнинг бош тамойили инсонпарварликдир. Адолат мезонига айланган қонунлар инсонни олий қадрият сифатида эътироф этади. Бугунги кунда мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимида амалга оширилаётган ислоҳотлар айнан шу мақсадни кўзлайди. Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги Фармони эълон қилиниши бунинг ёрқин далилидир.

Яшаш ҳуқуқи – улуғ неъмат

Фармонда таъкидланганидек, ўлим жазосининг бекор қилиниши аҳоли орасида кенг тушунтириш ишлари олиб боришни, биринчи навбатда, мамлакатимизда давом эттирилаётган ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлидаги изчил ҳаракатларни асослаб беришни, шунингдек, «жиноий жазони янада либераллаштириш, шу жумладан, ўлим жазосини бекор қилиш заруратининг англаб етилишини кишилар онгида мустаҳкамлашни тақозо этади».

Дарҳақиқат, маҳалла, ташкилот ва корхоналар, ўқув муассасаларида ўтказилган мулоқот ва учрашувларда баъзан: «Одам ўлдирган кишининг яшашга ҳаққи йўқ. У ўлим жазосига маҳкум этилиши шарт» ёки «Ўлим жазосининг олиб ташланиши жиноятчиликнинг кўпайишига олиб олиб келмайдими?», деган бирёқлама мулоҳазалар ҳам айтилади. Аслида ҳар қандай жиноятчига жазо муқаррар. Қонун устувор жамиятда ҳеч бир жиноятчи жазодан қутулиб қололмайди. Бир қарашда ўлим жазосининг бекор қилиниши билан мудҳиш жиноят содир этган кимса оғир жазодан қутулиб қолаётгандай туюлиши мумкин. Ваҳоланки, ўлим жазосининг умрбод ёки узоқ муддатга озодликдан маҳрум этиш билан алмаштирилиши жиноятчини ўзи содир этган ғайриқонуний хатти-ҳаракатларни таҳлил қилишига, йўл қўйган хатосини тушуниб, виждон азобини бошдан кечиришга мажбур этади. Қолаверса, жиноятчи ҳам инсон. Уни яшаш ҳуқуқидан буткул маҳрум этиш Яратганнинг изми, иродаси билан содир бўлиши лозим. Унинг умрбодлик ёки узоқ муддатли қамоқни ўташга маҳкум этилгани ўзи етарли жазодир. Энг муҳими эса, бундай жазо замирида умуминсоний қадриятларга ҳурмат, инсонпарварлик тамойилига садоқат мужассам.

Ўлим жазосини бекор қилишнинг ҳам қонуний, ҳам инсоний жиҳатдан афзаллиги айни вақтда жамоатчиликка кенг тушунтирилмоқда ва бу борада нафақат ушбу соҳа мутахассислари, ҳуқуқшунослар, балки омма фикри ҳам инобатга олинмоқда. Ҳозирги кунга келиб ўлим жазоси жаҳондаги 76 та давлатда бекор қилинган. Жумладан, 1995 йил Молдовада, 1997 йил Грузияда. Дунёнинг айрим давлатларида бу жазо расман бекор қилинмаган бўлса-да, анчадан буён қўлланилмайди. Масалан, Россияда ўлим жазосига 1996 йили мораторий эълон қилинган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 1994 йилдаги таҳририда 13 та жазо учун ўлим жазоси қолдирилган эди. 2003 йил 12 декабрда эса, бу миқдор 2 тагача қисқартирилди, яъни терроризм ва қасддан одам ўлдиришга нисбатан ўлим жазоси қолдирилди. Айни пайтда ўлим жазоси энг кўп қўлланадиган мамлакатлар АҚШ, Эрон, Саудия Арабистони, Хитойдир.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 1 августидаги «Ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги Фармонига кўра, мамлакатимизда ўлим жазоси 2008 йил 1 январдан эътиборан жиноий жазо тури сифатида бекор қилиниб, умрбод ёки узоқ муддатли озодликдан маҳрум қилиш жазоси қўлланилади. Умрбод ёки узоқ муддатли озодликдан маҳрум қилиш жазоси Ўзбекистон Республикаси Олий суди, Жиноят ишлари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Олий суди, Тошкент шаҳар ва вилоятлар судлари ва Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди томонидан тайинланиши мумкин.

Дарҳақиқат, яшаш ҳуқуқи инсонга табиат томонидан инъом этилган энг улуғ неъмат. Жаҳон ҳамжамиятида ўзининг муносиб ўрнини эгаллаб, умуминсоний қадриятларга изчил амал қилиб келаётган мустақил мамлакатимизда энг илғор ҳуқуқий меъёрлар амалда экани барчамизни мамнун этади.

Мавлуда АШИРБОЕВА,
ТДЮИ талабаси

Iqtisodiyot va islohot

«ИПОТЕКАБАНК» мижозлар талаби доимий эътиборда

«Ипотекабанк» «Мижоз банк учун эмас, банк мижоз учун» шиори остида мижозларга кенг доирадаги банк хизматлари кўрсатиб келмоқда. Бу хизматлар миллий ва хорижий валюталарда депозитларни жалб этиш, истеъмол кредитлари бериш, миллий валютадаги пластик карточкаларни муомалага киритиш ва улар бўйича хизмат кўрсатиш, коммунал ва бошқа турдаги тўловларни қабул қилиш, хорижий валютадаги пул жўнатмалари, валюта айирбошлаш амалиётларини бажариш ва бошқа вазифаларни ўз ичига олади. Айни пайтда, «Ипотекабанк» жисмоний шахсларга етмишдан зиёд турдаги хизматларни ҳам тақдим этмоқда.

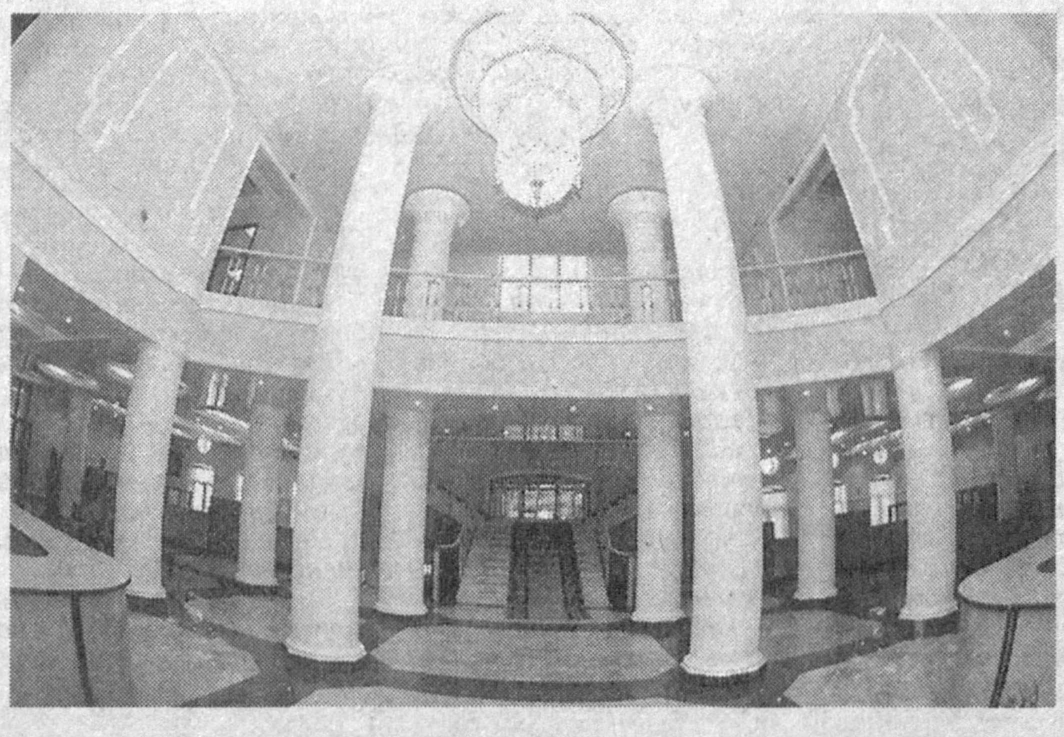

IPOTEKA BANK

Банкнинг жойлардаги филиаллари узлуксиз фаолият юритиб, бугунги кунда мижозлар сонини анча кенгайтирди. Натижада мижозлар умумий сони жорий йилнинг биринчи чорагида 57 мингдан ортди. Уларнинг асосий қисми чакана мижозлар. Биринчи чорак якунига биноан, чакана мижозлар сони 649 мингдан ортиб кетди. Бу эса, банк ўзининг стратегик вазифаларидан бири — чакана хизматларни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратаётганини кўрсатади.

Мижозлар талабларини қондириш, қўшимча қулайлик яратиш мақсадида банк доирасида мини банклар тармоғини юзага келтириш ҳамда такомиллаштириш тадбири давом эттирилмоқда. Ҳозирги кунда 150 та мини банк билан бирга, 600 дан ортиқ жамғарма ва ихтисослашган касса фаолият юритаётир.

Мини банклар банкнинг изчил фаолиятини таъминлаб, унинг рақобатбардошлигини мустаҳкамлашга кўмаклашаётир. Бу эса, ўз навбатида Ўзбекистоннинг турли минтақаларида, айниқса, саноат марказларидан олис жойларда амалга оширилаётган бозор ислоҳотлари суръатига самарали таъсир кўрсатмоқда.

Шу билан бирга, банкнинг ресурс базаси мавжудлиги, истиқболли даромад манбалари чуқур ўрганилаётгани ҳамда мижозларнинг қатъий талабларига жавоб берадиган кенг доирадаги банк маҳсулотлари таклиф этилаётгани унга молия-кредит хизматлари бозорида пешқадамликни сақлашга, республикамизнинг бутун иқтисодий сектори тараққиётига кўмаклашишга имконият яратмоқда.

Кредит хатарларини минимал даражада сақлаган ҳолда кредит портфелини кенгайтириш ҳам банкнинг айни пайтдаги асосий вазифаларидан. 2007 йил 1 апрель ҳолатига кўра, кредит портфели ҳажми 180,1 миллиард сўмни ташкил этди. Бу банк активларининг 36,5 фоизига тенгдир.

Ҳукумат томонидан кўрилаётган чора-тадбирлар туфайли ҳозирги вақтда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари учун яратилган муҳит яхшиланди. Буни мамлакатимиз тадбиркорлари ҳам, чет эллик экспертлар ҳам эътироф этишмоқда. Шуни ҳисобга олиб, ҳозирда банк кичик ва хусусий корхоналарни кредитлаш ҳамда тадбиркорлик ташаббусларини ривожлантиришда фаол иштирок этмоқда. Зеро, банк мижозлари — хўжалик юритувчи субъектларнинг аксарияти кичик ва хусусий корхоналар бўлиб, улар банк кредит портфелидан фойдаланишда устувор мавқега эгадирлар. Дарҳақиқат, 2007 йил 1 апрель ҳолатига кўра, «Ипотекабанк» тизимида 47 мингдан ортиқ кичик бизнес субъектлари фаолият кўрсатиб келмоқда.

Банк жами кредит қўйилмаларининг 27,8 фоизи кичик бизнес ва тадбиркорлик субъектларининг иш фаолиятини бошлашига ва уларни молиявий қўллаб-қувватлашга сарфланган. Аниқроғи, кичик бизнес субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш учун жами 50 миллиард сўмлик кредитлар ажратилди. Банкнинг кичик бизнес субъектлари, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш учун йўналтирган маблағлари ҳисобига эса, жорий йилнинг биринчи чораги давомида қарийб 1400дан ортиқ янги иш ўрни яратилди.

«Ипотекабанк» томонидан йўналтирилаётган микрокредитларга, айниқса, ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш, қурилиш соҳаларида шуғулланаётган тадбиркорларнинг талаблари катта. 2006 йил давомида банк барча молиялаш манбалари ҳисобидан жами 878,7 миллион сўмлик микрокредитлар ажратган эди. Пировардида бу хизмат тури қишлоқ жойларда, фермер ва деҳқон хўжаликлари орасида ҳам оммалашди. 2007 йили банк мижозлари — давлат эҳтиёжлари учун ғалла ва пахта хомашёси етиштирувчи қишлоқ хўжалиги корхоналарининг сони 3 мингдан ортиқни ташкил этди. Уларга ажратилган кредитлар миқдори эса жами 3,9 миллиард сўмга етди.

Банк аҳолининг бўш пул маблағларини фаол жалб этиш орқали иқтисодиёт субъектларини кредитлаш учун ўз ресурс базасини кенгайтирмоқда. Бу тадбир пул маблағларининг банкдан ташқарида айланишини қисқартиришга кўмаклашмоқда. Мисол учун, бугунги кунда аҳолига миллий валютада ўндан ортиқ турдаги, хорижий валютада етти турдаги депозитлар таклиф қилинаяпти. Бу мижозларга бўш пул маблағларини сақлашда ўзлари учун энг маъқул шартлар бўйича даромад ҳажми таклиф қилинадиган омонатни танлаш имконияти яратилганидан далолатдир. Жумладан, банк аҳолининг бўш пул маблағларини жалб қилиш мақсадида турли хилдаги юқори фоизли омонатларни таклиф қилмоқда. 2007 йилнинг биринчи чорагида «Ипотекабанк» филиаллари томонидан жалб этилган аҳоли маблағлари ҳажми 50,9 миллиард сўмга етди.

Нақд пул маблағларини банкка жалб қилиш, нақд пул тушумини кўпайтириш, аҳолига қўшимча қулайликлар яратиш мақсадида «Ипотекабанк»да экспресс тўлов карталарини жамғарма (коммунал) кассалари орқали сотиш йўлга қўйилди. Банк филиалларида ҳозирда «COSCOM», «Билайн», «МТС» уяли алоқа компаниялари ҳамда «Ўзбектелеком» тизимидаги корхоналар билан шаҳарлараро ва халқаро сўзлашув, интернетга уланиш бўйича экспресс тўлов карталари жамғарма кассалар орқали аҳолига етказилмоқда. Шу тариқа, «Ипотекабанк» чакана хизматлар бозоридаги пешқадамлик мавқеини тобора мустаҳкамлаб, омонатчиларга юқори маданият билан банк хизматлари кўрсатилишини кафолатламоқда.

Аслида банкнинг молиявий сиёсати аҳолини мақбул даражада банк хизматларига яқинлаштириш мақсадларини кўзда тутади. Шу боис, ихтисослашган кассалар ва мини банклар тармоғи кенгайтирилмоқда. Уларда корпоратив мижозларга ҳисоб-китоб-касса хизматини кўрсатиш, омонатлар очиш ва уларни бериш, коммунал ва бошқа тўловларни қабул қилиш хизматлари тақдим этилаяпти. Жорий йилнинг биринчи чорагида бу кассаларда аҳолидан турли хил тўловлар учун 66,8 миллиард сўм нақд пул маблағлари қабул қилинди.

Айни пайтда банк жисмоний шахсларга узоқ муддат фойдаланадиган товарлар сотиб олиш ва хизматлар учун микрокредитлар бериш шартларини қайта кўриб чиқиб, уларга энг маъқул шартларда кредит олиш имкониятини яратди. Бу ўринда гап маҳаллий уй-рўзғор техникасини ишлаб чиқарувчи корхоналар билан яқин алоқа ўрнатилгани хусусида бораётир. Пировардида жорий йилнинг биринчи чорагида банк томонидан узоқ муддат фойдаланиладиган товарлар сотиб олиш ва хизматлар учун жами 381,7 миллион сўмлик кредитлар ажратилди.

Бундан ташқари, ўтган давр мобайнида республикамиз минтақаларида фаолият кўрсатаётган банк филиаллари ва мини банклар орқали уй-жойларни сотиб олиш ва уларни таъмирлаш мақсадида шартнома асосида жисмоний шахсларга банкнинг ўз маблағлари ҳисобидан қарийб 3,7 миллиард сўм миқдорида ипотека кредитлари ҳам берилди.

«Ипотекабанк», шунингдек, «Western Union» ҳамда «Contact» тизими орқали аҳолига дунёнинг барча давлатларига пул ўтказиш хизматини кўрсатиб келмоқда. Бугунги кунда фуқароларнинг ушбу тизим орқали пул жўнатиш ёки қабул қилиш амалиётини «Ипотекабанк» шохобчалари ёрдамида амалга оширишга қизиқиш ошиб бораётгани қувонарлидир. Банк томонидан 18300 нафардан ортиқ мижозга банк шохобчалари томонидан хизмат кўрсатилгани, мижозларнинг хориждан юборилган 7,0 миллиондан ортиқ АҚШ доллари миқдоридаги маблағи қабул қилингани, шундан 1,0 миллион АҚШ доллари миқдоридаги жисмоний шахслар маблағлари юртимиздан чет элларга жўнатилгани бунга мисол бўла олади.

Маълумки, пластик карталар орқали амалиётлар ўтказиш жаҳонда кенг тарқалган банк хизмати турларидан бири. Бугунги кунда Ипотекабанк ҳам миллий валютадаги пластик карталарини муомалага киритишни кенгайтирмоқда. Пластик карталарнинг аҳоли орасида оммалашувини таъминлаш, улардан фойдаланиш кўламини кенгайтириш доимий эътиборда. «Ипотекабанк» шу асосда иш юритиб, нақд пулсиз шаклда кўрсатиладиган хизматлар турларини кўпайтириб, такомиллаштириб бормоқда. Бу пластик карточкалар бозорида банкнинг юқори ўринларга чиқишини таъминламоқда. Банкнинг миллий валютада чиқарган карточкалар сони 2007 йил 1 апрель ҳолатига кўра қарийб 410 мингтага етгани бунинг тасдиғидир. Бу «Ипотекабанк»ни республикамизда пластик карточка бизнесини ривожлантириш, пластик карточкаларга хизмат кўрсатувчи инфратузилмани такомиллаштиришга катта маблағ сарфлаётган банкларнинг бирига айлантирди. Бугунги кунда чакана савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаларига кирувчи корхоналарда банкнинг жами 1700 та терминаллари ўрнатилган. Булар, асосан, турғун савдо нуқталари, дорихоналар, уяли алоқа компаниялари, автомобилларга ёнилғи қуйиш шохобчалари бўлиб, уларда бажарилган нақд пулсиз амалиётлар ҳажми жорий йилнинг биринчи чораги якунида 25,6 миллиард сўмни ташкил этди.

«Ипотекабанк» ўз мижозлари бўлмиш йирик корхона ва ташкилотларда иш ҳақини пластик карточкалари орқали бериш бўйича янги лойиҳаларни жорий қилишда ҳам дадил қадамларни қўйди. Ана шу лойиҳаларга йил бошидан буён 200га яқин янги корхона қўшилиб, ҳозирда уларнинг жами сони 1500 тадан ортди.

Айни пайтда «Ипотекабанк» жамоаси кенг доирадаги барча мижозларига замонавий банк хизматлари кўрсатиш йўлида фаол иш олиб бораётир. t

Бобомурод РАЙИМОВ,
«Инсон ва қонун» мухбири

Экологик хавфсизлик ва атроф-муҳит муҳофазаси аллақачон инсоният келажагини белгилайдиган омил тусини олди.

Инсоният бугун бу масалага ҳаёт-мамот, деб қарамоқда. Жумладан, мамлакатимизда ҳам табиат муҳофазасига ҳукумат миқёсида эътибор берилаётир. Ўзбекистон Республикасининг «Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонуни бунга мисол бўла олади. Мазкур қонунда табиий муҳит мусаффолиги, атроф-муҳитнинг зарарли таъсирлардан муҳофаза қилишнинг ҳуқуқий асослари белгилаб берилган.

Onajjonim, tabiat!

Мусаффо дунё учун

Мазкур масалалар бўйича Бухоро вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитасида ҳам изчил фаолият олиб борилаяпти. Вилоятда атроф муҳитни муҳофаза қилиш бўйича 2006-2010 йилларга мўлжалланган дастур ишлаб чиқилди.

Маълумки, тоза ичимлик суви йил сайин танқис бўлиб бормоқда. Дастурда вилоят аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш ҳам ўз ифодасини топган. Шу мақсадда Дамхўжа сув қувурининг иккинчи навбати қурилишига Республика бюджетидан маблағ сарфланаётганлиги ҳам бежиз эмас.

Фуқароларнинг сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишга оид ҳуқуқлари **«Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида»**ги Қонунда ўз аксини топган.

1996 йил 27 декабрда қабул қилинган **«Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида»**ги Қонунда эса атмосфера давлат томонидан муҳофаза этилиши белгилаб берилди. Қонун талаблари ва дастур асосида вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси вилоят Ички ишлар бошқармаси Йўл ҳаракати хафсизлиги бошқармаси ҳамда Соғлиқни сақлаш бошқармаси билан ҳамкорликда икки босқичда «Тоза ҳаво» тадбирларини ўтказиб келмоқда.

Тадбир жараёнида трнспорт воситаларини газ, дизел ёқилғисига ўтказишга жиддий эътибор қаратилмоқда.

Маълумки, ерга оид қонун ҳужжатларида ҳозирги ва келажак авлодларнинг манфаатларини кўзлаб, ундан оқилона фойдаланиш, муҳофаза қилиш, тупроқ унумдорлигини тиклаш, мелиоратив ҳолатини яхшилаш, табиий муҳитни асраб-авайлаш эътироф этилган. Шу мақсадларда қисқа муддат ичида ерларни оборотга (фойдаланиш) киритиш учун 53.338 минг сўм сарфланди, 213,3 гектар ер ўз ҳолатига келтирилди. Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ва сув манбаларини ифлослантиришдан сақлаш учун 367 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланганлиги тадбирларнинг ўз вақтида ўтказилганлигидан далолат беради.

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича ҳаракат Дастурига асосан вилоят ҳудудида «Яшил белбоғ» тадбири ўтказилмоқда. Мазкур тадбир давомида 34.242 гектар ер майдони бўйлаб «Яшил белбоғ» барпо этилганлиги фикримизнинг исботидир.

Бухоро шаҳри — меъморий мажмуалар, мадрасаю мақбаралар, масжидлар, неча-неча асрлар билан тенгдош, ноёб тарихий ёдгорликлар маскани. Беназир архитектура иншоотларига озор етказмаслик, ер ости сувларини пасайтириш ва тарихий, қадимий обидаларга таъсирини камайтириш мақсадида фақат ўтган йилнинг ўзида 60 та тик қудуқ ва 45 та кузатув-назорат қудуқларида иш олиб борилди. 11230 куб метр ер ости сизот сувлари шаҳар ташқарисига чиқариб ташланди. Ер ости тик қудуқларини ишлатишда 36 миллион сўм, қудуқ мосламаларини таъмирлаш учун 41,5 миллион сўм сарфланди.

Сир эмас, бугунги кунда саноат корхоналари чиқиндилари атроф-муҳитга таҳдид солиб, инсон саломатлиги ва табиат кўрку тароватига путур етказмоқда.

Айтиш жоизки, чиқинди ҳосил бўлишини меъёрлаштириш, ташиш ва зарарсизлантириш жараёнларини тартибга солиш бўйича янгича ёндашувлар кўзга ташланмоқда.

Характерли томони, вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси, гидрометерология маркази билан ҳамкорликда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш мониторингини олиб бораяпти. Қисқа муддат ичида атроф-муҳитга чиқинди чиқарувчи, оқизилаётган манбалар назорат қилиниб, 451 та тупроқ, сув, чанг, газ намуналари олиниб, 2191 та кимёвий таҳлиллар ўтказилди. Таҳлил натижалари корхоналарда муҳокама қилиниб, атроф-муҳитни ифлослантирмаслик чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Дарҳақиқат, экологик жиҳатдан мусаффо ҳаётий муҳит яратиш, одамлар қалбида она табиатга меҳр уйғотиш табиат ва жамият уйғунлигини асрлар давомида шаклланиб келган қадриятлар асосида мустаҳкамлаш долзарб вазифа бўлиб қолаверади. Бу ҳаётий ҳақиқатни унутишга ҳаққимиз йўқ. Зеро, ўтмиш сизу бизга қолдирган яшил оламдан келажак авлод ҳам баҳраманд бўлсин.

Валижон ЮСУПОВ,
«Инсон ва қонун» мухбири

«АСАКА» ДАВЛАТ АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ БАНКИ ЖАМОАСИ

27 июнь —

Матбуот ва Оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан мамлакатимиздаги барча журналистларни, матбаа ва нашриётлар ходимларини самимий муборакбод этади!

Сиз азизларни касб байрамингиз билан қутлар эканмиз, машаққатли, айни дамда шарафли ишларингизда муваффақият тилаймиз.

Fermer savol beradi

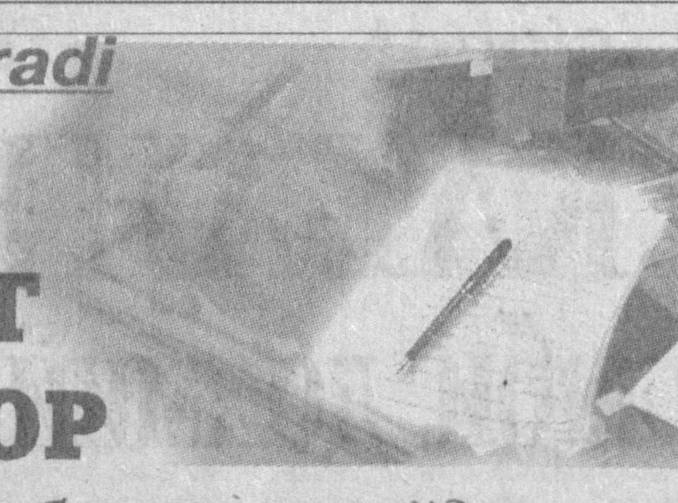

ҲАР СЎРОВНИНГ ЖАВОБИ БОР

Тўлов талаб қилинмайди

— Контрактация шартномаларини рўйхатдан ўтказиш қандай тартибда амалга оширилади?

М.АҲМАДЖОНОВ,
«Аҳмаджон ота» фермер хўжалиги бошлиғи, Наманган тумани.

— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 4 сентябрдаги 383-сонли қарори билан тасдиқланган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчилар билан тайёрлов, хизмат кўрсатиш ташкилотлари ўртасида шартномалар тузиш, уларни рўйхатдан ўтказиш, бажариш, шунингдек, уларнинг бажарилиши мониторингини олиб бориш тартиби тўғрисидаги Низомга мувофиқ қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчилар билан тайёрлов, хизмат кўрсатиш ташкилотлари ўртасида тузилган шартномалар имзоланган вақтдан бошлаб 3 кун мобайнида тайёрлов ёки хизмат кўрсатиш ташкилотлари томонидан туман қишлоқ ва сув хўжалиги бўлимига рўйхатдан ўтказиш учун тақдим этилади.

Мазкур шартномалар туман қишлоқ ва сув хўжалиги бўлими томонидан 3 иш куни мобайнида кўриб чиқилади ва шартнома қўйилган талабларга мувофиқ бўлган тақдирда белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилади. Шартноманинг барча нусхаларига рўйхатдан ўтказганлик тўғрисида белги қўйилади ҳамда туман қишлоқ ва сув хўжалиги бўлими ходими томонидан имзоланиб, имзо муҳр билан тасдиқланади.

Шартнома белгиланган талабларга мувофиқ бўлмаган тақдирда, рўйхатдан ўтказишни рад этиш тўғрисида қарор чиқарилади ва рад этиш аниқ сабаблар кўрсатилган ҳолда ёзма шаклда расмийлаштирилади. Рўйхатдан ўтказиш рад этилган шартномалар пухталаштирилгандан кейин тайёрлов ва хизмат кўрсатиш ташкилотлари уни 3 кун муддатда такроран тақдим этишлари шарт. Тайёрлов ва хизмат кўрсатиш ташкилотлари шартнома рўйхатдан ўтказилган кундан бошлаб икки кун муддатда хўжаликларга унинг бир нусхасини жўнатишлари шарт.

Рўйхатдан ўтказилган шартномага киритилган ўзгартириш ва қўшимчалар шартнома тузиш учун белгиланган тартибда расмийлаштирилади ва улар туман қишлоқ ва сув хўжалиги бўлимларида рўйхатдан ўтказилади.

Туман қишлоқ ва сув хўжалиги бўлими томонидан шартномаларни рўйхатдан ўтказишда қўшимча ҳужжатлар ёки тўлов талаб қилинишига йўл қўйилмайди.

Кимларга мумкин эмас?

— Фермер хўжалиги раҳбари бўла туриб, давлат муассасаларида ишлаш мумкинми?

А.СУЛАЙМОНОВ,
“Холиқжон” фермер хўжалиги бошлиғи Жалақудуқ тумани

— Маълумки, фермер хўжалиги ҳам тадбиркорлик субъекти ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг “Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида”ги қонуннинг 4-моддасига кўра, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари (қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно), уларнинг мансабдор шахслари, шунингдек тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиши қонун ҳужжатларида ман этилган бошқа шахслар тадбиркорлик фаолиятининг субъектлари бўлиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 6 мартдаги Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш тақиқланган мансабдор шахсларнинг рўйхати тўғрисидаги 103-сонли қарори билан қуйидаги мансабдор шахсларга тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш тақиқланган.

- давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ходимларига;
- давлат банклари раҳбарлари ва уларнинг ўринбосарларига, хизмат юзасидан пул белгиларига ва пул (банк) ҳужжатларига бевосита алоқаси бўлган мансабдор шахсларга;
- давлат корхоналари, муассасалари ва ташкилотлари раҳбарларига ва уларнинг банк ҳужжатларига имзо қўйиш ҳуқуқига эга бўлган ўринбосарларига;
- давлат таъминот ва савдо-сотиқ корхоналари ва ташкилотларининг раҳбар ходимларига;
- тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ масалаларни ҳал қилиш ёки бундай фаолиятни назорат қилиш ўз вазифасига кирувчи давлат органларининг раҳбар ходимлари ва мутахассисларига;
- чакана, улгуржи-чакана савдо, умумий овқатланиш давлат бирлашмалари ва корхоналарининг, савдо ташкилотларининг, трестларининг раҳбарларига ва уларнинг ўринбосарларига, бош мутахассисларига, структуравий бўлинмаларининг бошлиқларига, моддий жавобгар шахсларига.

Саволларга Адлия вазирлиги Шартномавий-ҳуқуқий ишларни назорат қилиш бошқармаси бўлим бошлиғи Фахриддан ҚЎЛДОШЕВ жавоб берди

БИР ҲОВУЧ ДУР

Халқ олдида юзи ёруғ зот

Кунларнинг бирида ҳазрати Умар: Эшитинглар, эй одамлар, — дедилар. — Эшитмаймиз, — деди кимдир. Эътироз билдирган одам Салмон Форсий эди. — Нега эшитмайсиз? — деб сўради Умар. — Эгнингиздаги кийим бизникидан фарқ қилади, анча узун экан. Кеча хазинадан ҳаммага бир хил ўлчовда мато бердингиз. Ўзингизга эса биздан кўпроқ олибсиз, бир хил бўлганда бу мато сизга тўғри келмас, камлик қилар эди, деди. Бу гапни эшитганлар: “Эй Салмон жим тур, Умар бизга бошлиқ, биздан кўпроқ олса ҳеч нарса қилмайди», — дейишди. Ҳазрати Умар эса ўғли Абдуллоҳга қараб: “Тушунтириб бер”, — дедилар. Абдуллоҳ шундай деди: “Отам бошқалардан ортиқча олмаганлар. Бўйлари баланд бўлганлиги учун улушларига теккан мато етмади. Шунинг учун ўзимнинг ҳиссамга тўғри келган матони отамга бердим. Кўриб тургнингиздек, эгнимда кийим йўқ...»

Бу адолат ва ошкоралик намунаси эди.

Қалбдаги гавҳар

Ривоят қилишларича, бир кун Хожа Аҳрор валийнинг ҳузурларига чопар келиб:

— Эй ҳазрат, катта бойлик билан келаётган карвонингизни қароқчилар талабди, — дея хабар етказибди.

Буни эшитган Хожа Аҳрор кўзларини юмиб, бироз сукут сақлаб: «Шукр», дебдилар. Эртаси куни яна ўша чопар келиб:

— Ҳазрат, кеча янглишган эканмиз. Карвонингиз саломат экан, — дебди.

Хожа Аҳрор яна кўзларини бироз юмиб сукут сақлагач: «Шукр», дебдилар. Бу ҳолатга талабалар ҳайрон бўлиб, сўрашибди. “Эй устоз, нега карвонингиз таланибди деганда шукр дедингиз. Сабабини тушунолмадик”.

Шунда Хожа Аҳрор жавоб қилибдилар:

— Карвоним таланганини эшитгач, қалбимга қулоқ солдим: Қалбим бойлик қўлдан кетганига ачинмади. Шукр дедим. Бугун карвон омон эканлигини эшитгач, яна қалбимга қулоқ солдим. Қалбим бойликка яна парво қилмади. Шукр қилдим, — дебдилар.

Алқисса, агар инсон шундай мақомга етса, дунё учун қайғурмай одиллик билан иш кўрадиган бўлар экан.

Икром УЛУҒБОЕВ
тўплади

Чақмоқтош

Кампир қандай йўл тутди?

Шерикликда тижорат қилиб юрган уч киши минг динорлик пулларини ҳалол бир кампирга омонат қолдирибди. “Учаламиз бирга келмагунимизча, уни ҳеч биримизга бермайсан”, дейишибди. Ўзлари эса тижорат билан узоқ сафарга жўнашибди. Бир қанча ойлардан сўнг сафардан қайтишгач, эртаси куни кампирдан пулни биргалашиб олиш учун вақтни белгилашибди. Лекин улардан бири келишилган муддатдан илгари кампирникига кириб, ҳийла-найранглар билан ҳамма пулларни олиб, қочиб кетибди. Бу ишдан хабар топган иккала шерик ундан товон тўлашни талаб қилишибди. Биргалашиб қозига боришса, у ҳам кампирга товон тўлаш лозимлигини уқтирибди. Шунда кампир пухта бир далил келтирибди ва барчаларининг товон талаб қилишдан воз кечишдан ўзга чоралари қолмабди.

Кампир келтирган пухта далил қандай эди?

Ота васияти

Ривоят қилишларича, қози ҳузурига ота меросини талашган уч ака-ука келишибди. Улар жуда бадавлат отанинг фарзандлари эди. Ота ўлими олдидан ўғилларини чақириб, шундай дебди: “Менинг сизларга қолдирадиган васиятим учта кичкина сандиқчанинг ичида бўлади”. Ота вафот этгач, ўғиллар учта кичкина сандиқчаларни очиб кўришибди. Тўнғич ўғилга тегишли сандиқчанинг ичи тўла олтин тангалар экан. Ўртанча ўғил сандиқчасининг ичи оддий суяклар билан тўлдирилган экан. Кенжа ўғил сандиқчасининг ичида ёғоч бўлаклари бор экан. Бу ҳолатни кўрган икки ука олтин тангаларга эга бўлган акаларига нисбатан адоватга тўлишибди. Аммо, бироз ўйлашгач, “Сандиқчаларда бир сир бор”, деган ўй билан қозининг олдига боришиб, оталарининг васиятини тушунтириб беришни сўрашибди.

Ота қолдирган сирли васиятда бор молу мулк ўғиллар ўртасида адолатли тақсимланган эди.

Уч ўғилга ота мулкидан нималар тегди?

«Чақмоқтош»да берилаётган ўнта саволга тўғри жавоб топиб, бизга мактуб йўллаган мухлис таҳририятнинг қимматбаҳо совғаси билан тақдирланади.

«Сизни соғинаман, ҳар кун, ҳар соатда. Шу сабаб Сизни учратганимдан, суратингизни қалбимга муҳрлаганимдан буён портретингизни сўраб олмоқчи эдим. Аммо бунга журъат қилмадим. Ўзингизни ҳақоратланган сезиб, мендан ранжиб қолишингиздан қўрқдим».

Буюк француз адиби, юзлаб ишқий асарлар муаллифи Онорэ де Бальзак суюклисига ушбу мактубни қирқ ёшларга бориб қолганда битганди. У ўша вақтларда адабиёт осмонидаги порлоқ юлдузлардан бири эди.

Buyuklar muhabbati

БАЛЬЗАККА КУЧ БЕРГАН ТУЙҒУ

Ўртаҳол оилада туғилган Бальзакнинг ҳаёти машаққатли меҳнат ва муҳтожликда ўтди. Шоирликни ҳавас қилган Онорэнинг илк шеърий драмасини ўқиган ота-онаси ундан шоир чиқмаслигини ва бу ишни йиғиштиришни айтишади. Сўнг у матбаа соҳасига ўзини уради. Бу гал ҳам иши юришмайди. Ноилож қолган Онорэ ёзувчиликда бахтини синайди. 1829 йилда дастлабки романи босилгач, у ҳаётини адабиётга бахшида этди.

Адиб ўттиз тўрт ёшида поляк аслзодаларидан бўлган Ева Ганская хоним билан хат орқали танишиб қолади. Улар узоқ йиллар бир-бирларига мактуб ёзиб юришади. Ниҳоят, кутилган висол дамлари орадан етти йил ўтгач, Петербургда содир бўлди. Нева дарёси соҳилларида соатлаб ўтказилган суҳбатлар, ойдин тунлардаги дил изҳорлари пировардида улар бир-бирларисиз яшай олмасликларини англаб етишларига сабаб бўлади. Бироқ Ганская хонимнинг бошида эри бор эди. Шу боис икки қалб бир-бирига талпинган ҳолда бошқа-бошқа шаҳарларда ҳижронда яшайди. Улар фақат мактублар орқалигина дийдорлашар эдилар. Орадан ўн йил ўтади. Ўн йил! Бу узун ҳижрон йиллари улар муҳаббатининг қаддини эгмайди, эскиртирмайди. Аксинча, у янада мустаҳкамланади, чиниқади.

1850 йилда адиб эллик ёшга тўлган вақтда Ганская хонимнинг эри вафот этади. Шундан сўнг улар Бердичев шаҳрида қонуний никоҳдан ўтадилар. Ниҳоят, севишганлар ўз бахтлари оғушида яшай бошлайди. Лекин севги қудратининг бу тантанаси, бу лаззатли онлар, эҳтирослар афсуски, узоққа бормайди. Эртадан кечгача қилинган тинимсиз меҳнат, оғир ҳаёт адибнинг бақувват қаддини эгиб қўйган эди. Бальзак ва Ганская хоним турмуш қурганларидан сўнг бир неча ой ўтгач, адиб ҳаётдан кўз юмади.

Онорэ де Бальзак буюк адиб, эҳтиросли қалб соҳиби эди. У бутун умр Ганскаяни худди ёш йигитлардек севди.

Иззат АҲМЕДОВ
тайёрлади

Afsus

Қинғир ишнинг қийиғи чиқди

Тушга яқин бошланган қуюқ зиёфат бора-бора авж олиб, қизигандан қизиди. Ҳаммадан ҳам давра бўйлаб айланган ароқ шишасининг пешма-пеш келиши ўтирганларнинг қулфи дилини очиб юборди.

– Пул топишнинг йўлини билиш керак-да, ука, – дея гап бошлади давра тўрида ўтирган, «Янги замон» деҳқон бозори паттачиси Эсон Холмуродов. — Йўлини қилиб, яъни уруш-жанжал қиласанми, алдайсанми, у ёғи сенинг ишинг, бозордан деҳқонни безитсанг бас. Хуллас, деҳқон бозорга кирмай, маҳсулотини олибсотарга пулласа, марра сеники. Чунки олибсотар патта талаб қилмайди. Негаки, ўзининг тили қисиқ.

Шу куни даврада ўтирганлар устаси фаранг паттачи «иш услубининг» бир қиррасидангина воқиф бўлишди, холос. — дейди Каттақўрғон тумани солиқ инспекцияси бошлиғи Ўткир Бойзоқов.

— Яқинда Вазирлар Маҳкамасининг бозорлар фаолиятига тегишли қатор қарорлари ижросини таъминлаш бўйича ана шу деҳқон бозорида текшириш ўтказдик. Бунинг натижасида паттачи Эсон Холмуродов «иш тажрибаси»нинг яна бир неча қирралари очилди. Яъни у мижозлардан олган патта жойи учун текшириш ўтказдик. Текширишда у 8 минг 700 сўмлик патта жойи учун патта бермай, улардан олган пулни киссага ургани аниқланди. Нафси ўпқон паттачининг бу найранги охир-оқибат ўзининг «оёғидан тутди». Иши судга оширилиб, у Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 164-модда, 1-қисми билан молиявий жаримага тортилди.

Кўза кунда эмас, кунида синади, дейди халқимиз. Қўштепа қишлоқ фуқаролар йиғинида жойлашган масъулияти чекланган «Мастура-КШ» деҳқон бозорида ўтказилган текширишда ҳам шунга ўхшаш ҳолат аниқланди. Бу ерда паттачи Мамаёқуб Тоғаев мижозлардан бир бош қорамол сотгани учун 1500 сўм нақд пул олиб, уларга чек беришни «унутган». Ўз нафсини барча нарсадан устун қўювчи М.Тоғаевнинг ҳам «кўзаси кунида синди». У бу найранги учун Солиқ кодексининг 135-моддаси, 9-бандига кўра энг кам ойлик иш ҳақининг 30 баробари, Жиноят кодексининг 169-моддаси, 1-қисмига кўра эса энг кам ойлик иш ҳақининг 1 баробари миқдорида маъмурий жазога тортилди.

Азим ҚОДИРОВ,
«Инсон ва қонун» мухбири

Нурободтуманининг Улус қишлоғида истиқомат қилувчи Тўра бува Тошқулов ёлғиз яшайди. Бир томони кексалик...

Yaxshilik

Оқибатли одамлар

миллатимизнинг улуғ фазилатини намоён этишмоқда

Отахон ўзгаларнинг қаровига муҳтож. Туман ижтимоий таъминот бўлими томонидан бириктирилган Роҳила Тошбоева унинг ҳолидан хабар олиб туради. Қарияга ҳар ойда тўққиз турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари бепул етказилади.

Тўра буванинг уйи тўкилиб қолаёзганди. Элчилик-да, қишлоқдошлари қараб туришмади. Ҳашар уюштиришиб, икки хонали уйни таъмирлашди. Айниқса, эшик-деразалар бўёқдан чиқарилгач, Тўра буванинг уйига ҳам файз кирди.

— Раҳмат, — деди кекса нуроний кўзлари намланиб. Шу куни қария ёлғизликни унутгандай бўлди.

Яна бир гап. Жанубий кон бошқармаси туман ижтимоий таъминот бўлими қошидаги «Меҳр-мурувват маркази»ни жиҳозлаб берганига ҳали кўп вақт бўлмаганди. Яқинда бошқарма ходимлари марказни қайта таъмирдан чиқаришга бош-қош бўлишди. Бундан ташқари, йигирма нафар ёлғиз қарияларнинг коммунал хизмат тўловлари учун 500 минг сўм, ногиронлар аравачаси, эшитиш мосламаси, ҳасса, қўлтиқ таёқлар учун 400 минг сўм маблағ ажратилди. Ўн нафар қарияга республикамизнинг турли сиҳатгоҳларига йўлланмалар олиб берилди.

Пастдарғом туманидаги «Тоғаймурод» фермер хўжалиги раҳбари Раҳматулла Маманов ўзи кўрсатган мурувватни бошқаларга кўз-кўз қилиш фикридан тамомила йироқ. У маҳалладошлари Турсун Рустамов. Тоштемир Бердиев, Комил Маманов, Турди Рустамовлар хонадонларига бир бошдан қорамол олиб берди. Мисол учун, Турсун Рустамов хонадонида етти киши истиқомат қилади. Уларнинг икки нафари пенсионер, икки нафари мактаб ўқувчиси, уч нафари эса меҳнатга лаёқатсиз. Табиийки, оилада сут-қатиққа эҳтиёж бўлмаслиги мумкин эмас.

Бугун қаерга борманг, «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури барча меҳнат жамоаларида кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлашга рағбат уйғотаётганлигини англаш қийин эмас. Масалан, Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази Самарқанд филиалини олайлик. Филиал вакили Булунғур туманидаги Сарқинчоқ маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида яшовчи Ориф Мамадиевлар ҳовлисига она-бола сигирни етаклаб, маҳалла фаоллари билан кириб борганида хонадоннинг энг кекса аъзоси Каромат аянинг қувонгани, дуога қўл очганлигини кўрганингизда эди...

Саховат ва эзгуликка йўғрилган Давлат дастури халқимизнинг қон-қонига сингиган меҳр-оқибат туйғуларининг янада яққолроқ намоён бўлиши, бағрикенглик, саховат каби эзгу фазилатларнинг амалий ифодасидир. Бундай хайрли, савоб ишларга нафақат Самарқандда, балки республикамизнинг барча ҳудудларида гувоҳ бўлишингиз мумкин.

Абдуҳамид ХУДОЙБЕРДИЕВ,
«Инсон ва қонун» мухбири

ДОНОЛАР КИТОБ ҲАҚИДА

Хонадонда чироқ бўлмаслиги мумкин. Лекин китоб бўлмаса, бу гўшанинг кундузлари ҳам зимистондир.

Абдулла Қаҳҳор

* * *

Китоб инсондан ҳеч нима тиламайди, аммо уни камолга етказади.

«Оталар сўзи»

* * *

Китоблар мангулик хусусиятига эга. Улар инсон фазилатининг энг умрбоқий меваларидир.

С.Смайлс

* * *

Китоб билан муомала одамлар билан муомалага тайёрлайди. Иккиси ҳам бирдай азиз.

Н.Карамзин

* * *

Мушоҳада юритмасдан ўқиш овқат ҳазм қилмаслик билан баробардир.

Э.Борн

* * *

Китобга шўнғиш керак. Ана шунда у бағрини очади ва сен унинг бутун гўзаллигини англаб етасан.

К.Федин

Тўпловчи: Юнус ЗИЁДОВ

Мамлакатимизда тадбиркорликка кенг йўл очилгани ва бу жараённи ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш учун ҳукуматимиз томонидан қабул қилинган бир қатор қонун ва қарорлар ижобий самара бераётганига барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз. Айниқса, соҳани янада ривожлантириш ва тадбиркорларни моддий томондан қўллаб-қувватлаш мақсадида ажратилаётган мақсадли кредит маблағлари кўпчиликка қўл келаётгани ҳам ҳеч кимга сир эмас. Бироқ ҳукуматимиз томонидан яратилган бундай қулай имкониятдан ўз манфаати йўлида ғаразгўйлик билан фойдаланиб, айрим нопок банк мутасаддилари билан жиноий тил бириктирган ҳолда катта миқдорда кредит олаётган тадбиркорлар ҳам йўқ эмас. Яқинда Жиноят ишлари бўйича Яккабоғ туман суди балойи нафс домига илиниб, катта миқдордаги кредит маблағларини ўзлаштирган бир гуруҳ кимсаларнинг жиноий иши юзасидан ўз ҳукмини чиқарди.

Vo ajab!

Нафс гирдоби

Яккабоғ туманининг Эски Яккабоғ қўрғончасида яшайдиган ака-ука Жаҳонгир ва Луқмон Норчаевлар бундан салкам икки йил бурун ўзларича «Луқмон Қаҳҳор» хусусий савдо фирмасини ташкил этиб, «қўйнидан тўкилса қўнжига» қабилида иш тутиб, бири раҳбар, бири бош ҳисобчи лавозимларини эгаллаб, мўмай даромад орттириш пайига тушдилар. Буни қарангки, улар ўз фирмасининг ҳисоб рақамини негадир ўзлари яшайдиган туманда эмас, Қарши туманидаги АТ «Пахтабанк»нинг Бешкент бўлимида очишди. Ҳали бирор марта молиявий фаолият кўрсатмасдан туриб, 2005 йил 13 октябрь куни «Озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиш учун банк маблағи ҳисобидан кредит беришингизни сўраймиз», мазмунида банкка талабнома беришди. Ўша пайтда АТ «Пахтабанк» Бешкент бўлимида бошқарувчи бўлиб ишлаётган Шодиёр Аширов ва шу банкнинг кредит бўлими бошлиғи вазифасини бажараётган Жамшид Рамазоновлар билан тадбиркорларнинг осонгина тил топишганлари ҳам кишини таажжубга солади. Улар ака-ука сохта «тадбиркор»ларга «тўғри» йўл кўрсатишди. Озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиш учун катта миқдорда кредит бериб бўлмайди, яхшиси «Суюлтирилган газ қуйиш шохобчаси қуриш учун» деб ариза ёзсангиз, ишимиз осон битади, деган мазмунда йўл-йўриқ кўрсатишди. Энг қизиғи, талабнома берилган куннинг ўзидаёқ сохта тадбиркорларга 30 миллион сўм миқдорда кредит ажратиб берилди. Ажабланарлиси шундаки, тадбиркорга кредит ажратаётган банк мутасаддилари номигагина тузилган бизнес режани тегишли тартибда таҳлилий ўрганиб чиқмасдан, ҳаттоки газ қуйиш шохобчаси қуриш учун ер майдони ажратилгани тўғрисидаги давлат ер кадастри идорасининг ёки ҳокимиятнинг тегишли қарорини талаб қилмасдан, мазкур бизнес режани кредит олиш учун асос сифатида қабул қилган. Бундан ташқари, АТ «Пахтабанк» Бешкент бўлими ўша пайтда 10 миллион сўмдан зиёд кредит бериш имконига эга бўлмагани ҳолда қандай қилиб 30 миллион сўм кредит ажратгани ҳам ҳар қандай кишини ўйга солади. Норчаевлар катта миқдордаги кредитдан мақсадли фойдалансалар-ку, бунга ҳеч ким эътироз қилмасди. Улар даставвал Қарши туманидаги «Трактор агрохизмат» МТП хусусий корхонаси раҳбари Ф.Очилов билан олдиндан тузилиши лозим бўлган ўзаро олди-сотди шартномасини расмийлаштирмасдан ноқонуний йўл билан қўлга киритилган кредитнинг 10 миллион сўмини хусусий корхона ҳисоб рақамига ўтказиб, гўё газ қуйиш ускуналари сотиб олинди, деган сохта ҳужжат тайёрладилар. Аслида ҳеч қандай жиҳоз олмасдан, 5.420.000 сўм нақд пул 2600 АҚШ долларини қонунга хилоф равишда ўз эҳтиёжлари учун сарфлаб юборишади. Улар 2005 йил 8 ноябрь куни «Қурилиш материаллари олиш учун», деб Яккабоғ туманидаги «Исломбек таъминоти» хусусий ишлаб чиқариш корхонасига ўтказилган 20 миллион сўм маблағ эвазига цемент, шифер каби бир қатор қурилиш материалларини олиб, терговда шахсини аниқлаш имкони бўлмаган кишиларга сотиб юборганлар. Мана, ноинсофлигу мана, лоқайдлик. Алал оқибат, олмоқнинг бермоғи келган кунда сохта тадбиркорлар учун сичқоннинг ини минг танга бўлганини бир кўрсангиз эди. Уларнинг хуфёна қора қилмишига бош қўшган банк раҳбарияти ҳам, хусусий фирма раҳбари ҳам қонуний жавобгарликка тортилди. Начора, қилмиш-қидирмиш, дейдилар. Ушбу воқеани батафсил баён қилишдан ягона муддао, балойи нафс тузоғига илинганлар огоҳ бўлишсин, ахир, жиноятга жазо муқаррар.

***P.S.* жиноят ишлари бўйича Яккабоғ туман судининг раиси Содиқ РАЙИМОВ билан ҳамкорликда тайёрланди**

Ғози РАҲМОН,
«Инсон ва қонун» мухбири

ИНСОН ва ҚОНУН

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
1996 йилнинг январидан нашр этилади

2007 йил 3 январда Ўзбекистон Матбуот ва Ахборот агентлигида 0081-рақам билан рўйхатга олинган

Бош муҳаррир: Кўчқор НОРҚОБИЛ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдуллаев Ихтиёр Бахтиёрович
Аҳмедов Абдуҳалим Абдураимович
Махмудов Лазизжон Мирзаевич
Мустафаев Бўритош Мустафаевич
Ражабова Мавжуда Абдуллаевна
Рахмонов Абдукамол Шодиевич
Содиқов Хуршид Махмасиддиқович
Ҳамроев Ислом Ҳамзаевич

Навбатчи: Дилфуза РАҲИМБЕКОВА

Саҳифаловчи-дизайнер: Фарҳод ХЎЖАНАЗАРОВ

Индекс: 646882

«ИНСОН ВА ҚОНУН» газетаси таҳририяти компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. А-2 бичимда, 2 босма табоқ ҳажмда, офсет усулида «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди.
Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси 41-уй.
Буюртма Г-515. Тиражи — 8120. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди — 00.20 t — тижорат мақола.

МАНЗИЛИМИЗ:
100047, Тошкент ш.
Сайилгоҳ кўчаси-5.
Тел: 133-70-65,
133-84-50
e-mail: inson_va_qonun@mail.ru

2 3 4 5